

Anul
XVII

Septembrie 1939

No.
7

SOLIDARITATEA.

**Organul Asociației învățătorilor
din județul Soroca,**

Publicație din colecția Periodice Naționale Vechi
„Moldavica” Biblioteca Națională a RM

Abonamentul 100 lei pe an
Adresa: Soroca, Casa învățătorilor ,

Sumar:

- 1) **Morală profesională** a inv. . de *V. Levičchi*, inv.
- 2) **Programa analitică nouă în comparație cu cea veche și și aplicarea ei la întreg cercul primar . . . . . de *A. Vataman*, inv.**
- 3) **Despre entuziasm . . . . de *M. Rusnac*, conducător.**
- 4) **Plecare . . . . de *Gh. Rusu*, inv.**
- 5) **O cauză și un efect . . . de *M. Iurcișin*, inv.**
- 6) **Invățătorul în slujba Serviciului Social . . . . . de *A. Pânzaru*, inv.**
- 7) **Ipoteze despre actul inventiei de *V. Ilie*, inv.**
- 8) **Carnetul domnișoarei, traducere de *M. Rusnac*.**
- 9) † **Sergiu Drozdovschi . . . de *I. Cijov*, inv.**
- 10) **Circulara Inspectoratului școlar.**
- 11) **Informații.**

Solidaritatea

Organul Asociației Învățătorilor din județul Soroca

Fondat in Januarije 1923

Studii.

Morală profesională a învățătorului

1

Ce este „Morala profesională” - ethosul profesional

Cuvântul „morală“ vine dela latinescul „mos-moris“ (= prescripție, regulă, obiceiu) și mai direct dela „moralis-morale“ (= moral, ce ține de moravuri, de obiceiuri) și este traducerea făcută de Cicero a termenului grecesc „etica“ = știința conduitei omului, după regulele consacrate de societate.

Deci: „morală“ = etica“ = știința sau teoria regulilor de conduită a omului în societate.

Mai târziu, etica (morală) capătă și sensul de știință a aprecierii acțiunilor omenești, privite din punct de vedere al valorii *bineleui*.

Aceasta este „morala generală“.

„Morala profesională“ este o noțiune destul de recentă. Ad-literam, ea înseamnă: „știința regulelor de conduită, pe care o profesiune le impune aceluia ce o exercită“ (St. Bârsănescu).

„Morala profesională” este disciplina ethosului, a „întun-
tei, pe care slujbașul trebuie să o aibă, atât „în exercițiul func-
ționării”, cât și în societate, conform specificului profesioniului
lui.

Fiecare profesie are un ethos caracteristic, o etică, o morală.

Morala fiecărei profesiuni, având în vedere principiile moralității general umane, prescrie regulile ei speciale de conduită și impune profesionistului datorii speciale, în îndeplinirea cărora cere riguroasă conștiinciozitate.

„Împlinirea datorilor profesionale însă, în conformitate cu regulile moralei profesionale, presupune virtuți. (virtus—virtutis = îademânare, destoinicie) destoinicie profesională, aptitudini, vocație” (Tr. Brăileanu)

Priu urmare, etica profesională cere: destoinicie profesională + îndeplinirea conștiincioasă a datorilor profesionale (care și au imperativele lor speciale) + un anumit ethos, o conduită specifică.

Dar, „etica profesională” are și un sens mai înalt.

Ea are înțeles de *moralizare, de innobilare a meseriei.*

Ea cere ridicarea profesiunilor din starea de simplu mecanism al vieții sociale, la rangul sublim, *de misiune, de chemare, de apostolat*; cere ca, din profesiune, să faci un factor generator și susținător al valorilor morale și culturale universale.

„Profesionistul” să fie un adevarat om de cultură și un puternic *caracter moral*. Fiecare acțiune, fiecare faptă a lui să fie trecută prin prisma *spiritului*; să poarte amprenta *binelui și a iubirii*; să fie eflorescență a unui caracter moral, conștient de misiunea lui socială.

II.

Etica profesională a învățătorului.

„Cred, că acești colegi ai meu... sunt în stare să nu transforme catedra într-o simplă profesie lucrativă, ci să facă din ea O MISIUNE!”

Petre Andrei

„Invățătorul este astăzi chemat ca să orienteze dezvoltarea copilului în stera idealurilor și să îndrumze, acestuia, evoluția spre idealul *personalității*. Pe lângă aceasta, el mai are rolul de propagandist, în vederea ridicării economice și culturale a poporului”.

In funcție de chemarea lui, învățătorul e conceput ca o personalitate dirigitoare de cultură în comunitatea satului, dotată cu o pregătire științifică, pedagogică și technico-didactică, dar și cu puterea de a se devota sufletelor altora* (St. Bârsănescu).

Ca atare, el trebuie să fuzioneze, în persoana sa, o felicită sinteză de calități psihofizice.

Și atunci, *morala profesională a învățătorului*, trebuie să fie privită din două puncte de vedere¹⁾:

1. Din punct de vedere al exteriorului: soma, haina, mersul, salutul, vorbirea și gesturile;

2. Din punct de vedere al interiorului: aptitudini, concepții și moravuri.

Soma. Din punct de vedere somatic, învățătorul trebuie să disponă de următoarele proprietăți:

- să se bucure de integritatea tuturor simțurilor,
- să aibă sănătatea asigurată;
- să aibă un corp desvoltat armonic, deci un corp care să nu producă ilaritate.

Haina (îmbrăcământea) este o chestiune, care se rezolvă în funcție de spiritul epocii și moda timpului. Ceea ce se recomandă însă, în acest sens, este haina decentă și chiar severă—deoarece învățătorul este, în sat, forța care trebuie să rețină dela excentric și frivolitate și să disponă către o stare de seriozitate.

Haina învățătorului trebuie să se sprijine:

- ori pe elementele unui costum civil, care să reprezinte nota moderată a modei timpului;
- ori pe elementele *costumului național* (costumul tradițional românesc).

Se pune întrebarea: învățătorul trebuie să poarte costumul național, sau nu? — Desigur că *da!*

Regiunea noastră (și asta se referă mai mult la învățător decât la învățătoare²⁾) impune următoarea rezervă: în măsura în care opulența și permanența „glodurilor” și a prafului,

1) Dr. S. S. Bârsănescu (Curs).

permit, deoarece costumul național este o haină foarte pretențioasă, prin faptul că cere să fie veșnic curat.

In ultimul timp, haina învățătorului este dictată de Stat: sau uniforma F. R. N., sau uniforma „Strajii Tânărilor”.

Uniformele însă sunt nepractice și incomode pentru serviciu.

Mersul, deși pare un fapt divers, totuși, atunci când e aesthetic, poate duce la simțitoare deprecieri.

Învățătorul este factor de moderație: în toate, el trebuie să țină linia de mijloc! Deci, nu i este îngăduit să alerge prin sat, dar nici să meargă dormitând, să târască picioarele, să se bălăbănească sau să fluiere pe drum.

Mersul invățătorului nu va fi, însă, nici prea mandru, prea întepătat.

Salutul! Invățătorul va răspunde cu afabilitate și întotdeauna, la orice salut. Deasemenea, va saluta — fără silă și fără să manifeste pretenția de a fi numai salutat! — pe oamenii maturi, atunci când imprejurarea cere.

Aceasta ridică foarte mult în ochii satului.

Gesturile și vorbirea reprezintă elemente de exteriorizare a fondului nostru sufletesc. Si în această privință, inv. trebuie să-și impună calea medie: nu va vocifera, nu va vorbi prea tare și va fi econom în gesticuție.

Gesturile și vorbirea vor fi adecvate și vor traduce potrivit ideile. Vorbirea va fi cât mai clară și mai corectă.

* * *

Calități, aptitudini.²⁾

Care sunt calitățile, pe care inv. e dator să le întrunească în ființa sa, ca om și ca educator?

— În primul rând, invățătorul trebuie să fie un om, care să înțeleagă valorile culturii (știință și adevăr, morală și bine, artă și frumos) și să vibreze, cu adevărat, de drag și de respect pentru ele, fiind dispus să le servă, apărându-le,

2) Ethosul profesional al inv. variază după regiune, sex și vîrstă.

Eu tratez chestiunea în general, înținând seomă, pe lîc pe colo, doar de regiune.

3) După Dr. S. Bărsănescu (Didactica).

transformându-le și sporindu-le.

— Un adevarat învățător, se mai caracterizează printr-un *dar viu de-a cunoaște*, prin *pasiunea de-a știe*.

Aceasta se manifestă prin năzuința de-a învăța mereu, de-a păstra contact strâns cu știința și de a-și inviora lecturile cu darurile proaspete și frumoase ale științei, artei și pedagogiei. Învățătorul trebuie să fie un „student etern” (Ernst Weber). El trebuie să fie în curent cu toate inovațiile și progresele care se realizează în toate domeniile și, mai ales, în domeniul pedagogiei.

De aici — necesitatea imperativă a unui *organ de informații învățătoresc*, în care să se publice toate necesitățile cărțile apărute, probleme din diferite științe, etc., etc.,..

— Pe lângă aceasta, inv., ca intelectual, trebuie să-și pune probleme și să tindă la rezolvarea lor.

— Apoi: inv. trebuie să fie un suflet capabil de *empatie = posibilitatea de-a se transpune în sufletul copilului, de-a-i înțelege—prin iubire, prin simpatie—viața și năzuințele lui, și de-a-l ajuta*.

Învățătorul trebuie să fie permanent dispus a servi ființa copilului, căci „el nu este altceva, decât un servitor al forțelor copilului, în desvoltarea lui” (H. Gaudig).

Empatia presupune însuflarea științei abstrakte și rigide; litera moartă a cărții trebuie să fie animată, trebuie să făcută vie în sufltele vîi. Ea asigură și realizează transmiterea culturală, care constituie acțiunea de adevarat învățământ.

Pe lângă aceste calități umaniste, de educator, *personalitatea didactică a învățătorului implică pregătirea profesională = formarea capacității profesionale a lui*.

Pregătirea profesională a inv. caută mai întâi să-i dea *cultură științifică* necesară; caută să-l pună în stăpânirea bunurilor de cultură — *a materiei de învățământ*.

Pentru profesiunea de învățător, aceasta e condiția principală.

Însă, pe lângă *pregătirea științifică*, inv. are nevoie de o *pregătire pedagogică + formarea capacității de a cultiva*

sufletește pe elevi și a-i dispune, atât pentru asimilarea bunurilor de cultură și aprecierea justă a valorilor culturii, cât și pentru creație.

Pregătirea pedagogică caută să-l pună în posesia metodelor de predare și să-i dea abilitatea și arta de a predă.

Un bun învățător, un adevarat talent didactic, trebuie să întrunească, în ființa sa, o serie de aptitudini didactice— proprietăți, prin care ideile se fac lesne înțelese, sentimentele nobile se pot deștepta ușor și acțiunile se pot realiza.

Aceste aptitudini sunt:

1.—aptitudinea de a vorbi limpede, atrăgător, viu și simțit;

2.—aptitudinea de a scrie;

3.—aptitudinea de a desena;

4.—aptitudinea de a cânta;

5.—aptitudinea de a lucra și construi;

6.—aptitudinea de a executa experiente;

„Un învățător, care nu are aceste însușiri, e inapt pentru profesiunea de învățător!”

Concepții.

Religia făranului. — Mintea omenească n'a putut să se ridice la cunoașterea rațională a lui Dumnezeu, pentru că Divinitatea—„noțiunea condițională a oricărei religii” este mai presus de cunoașterea logică, rațională. Rațiunea este o funcție relativă. Ea nu poate cuprinde acest „principiu primordial, absolut și etern, pe care noi îl numim Dumnezeu”⁴⁾.

Dumnezeu nu poate fi cunoscut decât prin contact direct—care nu se poate realiza prin rațiune sau simțuri, ci prin „îndreptarea gândului spre El” și prin sentiment: *prin credință*.

Numai *prin credință* și *prin ridicarea în sfera spiritualității religioase*, putem cunoaște „principiul suprem, creator și conducător al cosmosului” (Höffding) și putem afla „sensul lumii și al vieții și numai așa putem deslega toate problemele și enigmele fundamentale ale existenții”⁵⁾.

4) St. Bărsănescu—Pedagogie.

5) Șerban Ionescu—Axiomatica unei „filosofii creștine”

• Numai prin religie (dar numai prin ea!) ne ridicăm din aservire materiei, din animalitate - la spiritualitate - dând existenții noastre sensuri transcendente, „îndreptându-ne tendințele către valorile eterne” și făcându-ne „mai buni, mai respectuoși”.

Religia creștină ortodoxă e cea mai superioară formă de cultură omenească; ea este cea mai înaltă filosofie, iar morala creștină - cea mai înaltă morală.

Ortodoxismul a fost, în trecutul Neamului românesc, puterea care l-a menținut unit și puternic în pofida vitregiei timpurilor!

• *Ortodoxismul este sorgintea și pivotul culturii românești!*

Ortodoxismul este filosofia noastră românească!

El trebuie să întărită - ca cea mai înaltă chezărie spirituală a existenții și a progresului neamului nostru, pe linia specificului cultural autohton!

Națiunea și naționalismul⁶⁾. - Ce este națiunea?

La această întrebare s-au dat răspunsuri diferite și s-au formulat teorii.

Astăzi, națiunea e concepută ca o grupare sintetică de indivizi, așezată pe același teritoriu, având conștiința unității grupării însăși și voința de a menține această unitate, hotărîți fiind să trăiască împreună și să activeze pentru realizarea unei culturi originale, împărtășind astfel, aceeași soartă și aceeași misiune istorică.

Voința - hotărîrea de a trăi și activa loialitate, pentru menținerea unității naționale, constituie factorul determinant al națiunii și e rezultatul conștient și activ al rudeniei spirituale și materiale, formate pe temeiul legăturilor de sânge și sutlet și pe temeiul trecutului istoric desfășurat pe același teritoriu (pământul strămoșesc).

Națiunea este, așa dar, o realitate socială complexă, în compoziția căreia intră mai multe elemente: 1. Populația; 2. Teritoriul; 3. Conștiința națională; 4. Voința națională

6) După D. Gusti (Sociologie) și V. Horea (Sat. inv.)

concretizat în organizarea și statul național; 5. Cultura națională și 6. Continuitatea de soartă și misiune istorică

— Nationalismul este o stare de spirit post-belică, având tendința să orienteze viața Statelor, în vremurile actuale.

Această stare de spirit a fost cunoscută — în primele ei licăritiri — și (la noi!) e cunoscută încă, ca ură de rasă și exaltațări fără limită, care duc până la adorarea însăși a defectelor naționale.

Acesta e naționalismul sentimental și romantic — stadiu, pe care naționalismul românesc deabia acum încearcă să-l treacă.

„Ideologia Statului român rătăcește, încă, pe culmile unor idealuri străine. Chiar ideologia învățământului nostru rural e aservită, încă, naționalismului sentimental. Din prea mult sentiment pentru populația rurală, populația această nu poate invăța, în școală, ceea ce-i este util ei, ci ceea ce clasa conducerii crede, că este menit să o ridice în ochii străinului civilizat. Populația rurală are interesele ei speciale, are spiritualitatea ei” (C. Rădulescu-Motru).

Naționalismul nostru trebuie să devie, deci, *realist, critic și creator*. Trebuie să cunoaștem, în primul rând, realitatea socială românească „în intindere și adâncime”, pentru ca, apoi, să lucrăm la punerea în valoare a tuturor zăcămintelor de energii naționale, actualizându-le pe deplin, pentru *realizarea maximă a națiunii pe toate tărâmurile, pentru realizarea unei culturi specifice, naționale*.

Aceasta, prin străduința neincedată pe linia nevoilor firești, străduință conșientă, organizată și supusă idealului național.

In acest sens, un învățător trebuie să fie naționalist și astfel de idei trebuie să guverneze activitatea lui de ridicare culturală a satului!

In consecință, el trebuie să-și integreze această activitate în marea mișcare a *Sericiului Social*.

Mișcarea gustiană, care este infăptuirea unui simțământ și a unei vreri a Augustului Rege Carol II și care e

menită să-și croiască epocă în desvoltarea României noi și are tocmai următorul dublu rol:

- a) de a cunoaște profund realitatea socială a acelei grupări nucleare care este satul și
- b) de a mobiliza toate energiile intelectuale de care dispune acesta, în vederea ridicării lui, din toate punctele de vedere pe linia nevoilor lui firești.

Iar realizările fragmentare din orbita satului, în cadrul vast al societății românești, converg în mod organizat spre realizarea acelei finalități naționaliste expuse.

Serviciul Social e pus sub auspiciile căminelor culturale. Și dacă aceasta e rolul Serviciului Social, atunci ce trebuie să fie *Căminul cultural al satului*?

Căminul cultural trebuie să fie *palatul cultural al satului*, adică să reunească sub adăpostul său toate instituțiile menite să ridice satul la un nivel de cultură mai înaltă.

Sufletul și conducătorul Căminului Cultural va trebui să fie *invățătorul*, deoarece el este acela, care întotdeauna a fost entuziasm, abnegație, habotnicie.

Astăzi, *invățătorul* e menit să fie *Prometeul Serviciului Social* în celula—sursă inepuizabilă de energie națională, a satului.

Straja Tării.

„Straja Tării” este sublimarea unei griji permanente, pe care „Marele Străjer” o are față de soarta văstărelor Neamului.

Ea este îmbobocirea viitorului național sub razele primăvăratice ale iubirii de Rege și Tron.

Ea este autohtonizarea unui imperativ al vremii

Ea este „un lucru specific românesc isvorit din nevoile intime ale Tării noastre și clădit numai și numai pe ceea ce cer nevoile României și ale Neamului românesc”.

Ea este pavăza destinelor Neamului.

Ea este intruparea instinctului de conservare al națiunii.

Ea este scutul de mâine al hotarelor și pământului străbun.

Ea este „straja tradiției, a cântecului și a portului nostru; a obiceiurilor, a jocurilor, a șezătorilor și a iubirii de biserică.

Ea este școala solidarității, a curajului, a spiritului de jertfă, a muncii creațoare și a iubirii de Patrie și Rege.

Ea este „armata albă“ a Marelui Străjer, armată al cărei port-drapel și neobosit animator este învățătorimea.

Ea este „o credință și un avânt“.

Ea este regenerarea Neamului prin disciplina sufletească, morală, a generațiilor tinere—disciplină pusă sub semnul înnaureolat al „Credinței și Muncii pentru Tara și Rege“.

... „Cu acest semn vom învinge!“...

Moravuri, atitudini.

Satul are puțini educatori—mult mai puțini ca orașul. Acțiunea de moralizare și de solidarizare a societății revine, aproape în întregime, învățătorului; iar purtarea lui e observată, e cunoscută, preocupă satul. Învățătorul, la țară, „parcă ar sta într-o casă de sticlă“ (Pérochon – l’Instituteur), ca să fie văzut de toată lumea.

De aceea, el trebuie să acționeze și să se comporte, de fiecare dată în fiecare relație și în orice împrejurare, conform valorilor morale.

Să fie pătruns de sentimentul responsabilității pentru faptele sale și să fie stăpânit de curajul moral.

Să fie capabil de autonomie morală, de stăpânire de sine. (Ambiția exagerată, învidia, mânia, trufia și setea de avere sunt viții rezultate din lipsa de stăpânire de sine).

Să fie onest și să respecte viața, bunurile și onoarea altuia.

Să fie just și caritabil, devotat și generos.

Prin conduită corectă, să caute ca demnitatea lui personală să nu fie lezată, știrbită, redusă.

— Față de biserică, învățătorul trebuie să aibă o atitudine—în funcție de concepția lui despre religia strămoșească, adică: o atitudine de înțelegere, de sprijinire și de întărire a ei. Aceasta, în toate ocaziile, dar, mai ales, prin ducerea regulată la biserică, prin indemnuri în acest sens și prin răs-

pândirea de cărți religioase (în special *Biblia*) – după procesul întrebuințat, cu multă eficacitate, de prof. Const. Mureșeanu (Iași).

– Aceeași atitudine trebuie să mai aibă învățătorul și față de obiceurile, riturile și datinile tradiționale, care nu sunt decât excrescențe ale sentimentului religios străbun și care, altădată, erau atât de adânc sădite în sufletul țăranului și transmise cu atâtă sfîntenie!...

Și... astăzi nu mai e, ce-a fost odată!...

Idem față de postul și cântecul românesc și față de tot ceea ce constituie moștenire ancestrală românească.

– Față de familia săteanului trebuie să se poarte înțelegător și cu precauție: nu se va amesteca în „treburile ei intime”, căci grozav nu place țăranului. Nu va căuta, apoi, să influențeze prin sfaturi directe, ci mai mult prin insinuații și sugestii bune.

– Față de minoritățile etnice (în regiune, satele englobeză și populațiuni minoritare!) înv. regiunii noastre va trebui, ca, atât în școală cât și în raporturile zilnice cu satul, „să păstreze o atitudine de rezervă, de tact, de obiectivitate și de simpatie pentru toți”.

Apoi: „Va evita, întotdeauna, ironizarea, ridiculizarea și exaltarea naționalismului și va pune ca centru de preocupări, umanitatea și raporturile sincere și loiale, între minoritari și majoritari”.

– Față de problema alcoolismului. ‘Alcoolismul e o problemă socială alarmantă, dat fiind: extraordinara putere de răspândire a acestui morb și bogata-i trenă de urmări nefaste – rezumate în: degenerare fizică, degenerare intelectuală, degenerare morală și pauperizare economică.

Pe lângă intervențiile și măsurile prohibitive ale Statului, învățătorul are un rol hotăritor în stârpirea răului.

„Tendința de distracție și de evadare din viață cotidiană grea și obositore – tendință mai mult de natură spirituală” și care duce la alcoolism – trebuie canalizată și îndrumată către distracții și ocupații intelectuale, culturale.

Prin activitatea sa culturală (teatru popular, șezători, conferințe, serbări școlare, biblioteci, etc..) „învățătorul poate interveni cu cel mai mare succes”.

Dar acest succes nu-l poate avea și nu poate aspira la el, decât în măsura în care el însuși e un *model ireproșabil—integru din punct de vedere al moravurilor!*

**

În concluzie: învățătorul trebuie să fie un caracter moral; un om care să-și subordoneze toate acțiunile valorilor spiritului; un om guvernăt de ideea că trebuie să facă numai binele,

Atât în școală cât și în comunitatea satului, el trebuie să trezească și să desvolte *conștiința socială, curajul moral, onestitatea, justiția, bunătatea de spirit și năzuința după perfectiunea proprie și a societății*.

Fiecare faptă, fiecare gest al său trebuie să însufle binele, respectul și indemnul la respectul valorilor morale, pentru că – nu trebuie să uităm, – *personalitatea e cera dinamic, ceva care se clădește cu timpul, cu fiecare faptă, cu fiecare gest.*

Numai moralizându-se pe sine însăși și lucrând cu asiduitate și perseverență în acest sens, *învățătorimea va parveni să reabiliteze societatea românească din p. de vedere moral, să moralizeze societatea românească!*

Acest mare rol revine, mai ales, învățătorimii tinere, noui!... pentru că viitorul suntem noi și cum vom fi noi, așa va fi societatea românească, așa va fi Neamul românesc și așa va fi privită țara noastră înăuntru și în afară. Si nu credem în viitorul și progresul țării noastre, pentru că, în amintă măsură, realizarea lui stă la indemnănoastră – prin creșterea noastră proprie ca valori și comportarea noastră după valorile morale!

Sântem obligați: să credem în noi și în viitorul Neamului românesc, să ne moralizăm pe noi, și să luptăm neprecupești, pentru realizarea unei societăți românești mai bune, mai superioare, mai morale.

Căci: „*forța morală numai o poate apăra de invingere și nimicire.*“ (Carol I—1906).

Vasile V. Levîțchi, înv.

Bibliografie:

- D-r Șt. Bârsănescu: Didactica.
- V. Harea: Datorile învățătorului
- Trăian Brăileanu: Etica.
- D. Gusti: Sociologie.

Programa analitică nouă în comparație cu cea veche și aplicarea ei la întreg cercul primar.

Odată cu înfăptuirea idealului național, unirea tuturor Românilor, în țara noastră s-au impus spre rezolvare o mulțime de probleme importante, printre cari și problema culturală, deoarece neamul nostru rezlețit în trecut prin diferite stăpâniri vitrege, odată cu unirea teritorială, s'a prezentat cu o structură culturală deosebită dela o provincie la alta.

Problema culturală trebuia să încadreze dela sine acțiunea de unificare sufletească a tuturor Românilor, odată cu acțiunea de culturalizare a maselor, impusă prin ritmul vremii și mai ales din nevoie ca țara noastră să se prezinte ca un stat modern, alături de statele din apusul Europei.

Conducătorii țării noastre au trebuit să corespundă chemării momentului și au pornit acțiunea de întărire a noului stat român, având conștiința datoriei de indeplinit, că și grija de a respecta principiile de viață ale unui stat care se desvoltă în concretul altor state mai înaintate, grație situației lor istorice mai favorabile din trecut.

Grijă de a munci pentru statul tău împreună cu tendința de a fi în acelaș pas cu înaintașii în ale culturii, a ingre-

uiat foarte mult munca oamenilor noștri, cari au activat pe întărâm cultural.

Analfabetismul întins, starea economică înapoiată, cât și concepția de viață a țăranului român, în raport cu realitățile în aceste privințe din alte state, la noi se prezenta prea puțin măgulitoare.

In toată acțiunea pozitivă în domeniul ridicării neamului și a țării, organizarea școalei se impunea insistent, ceia ce se putea face prin legile, regulamentele și programele de învățământ. Surprinși de evenimente, conducătorii noștri au trecut la fapte. Opera de infăptuit n'a fost ușoară, de unde și seria mare de încercări și modificări, cari s'au înregistrat în învățământul secundar, cât și la cel primar.

In 1925 s'a făcut după război prima modificare a programei analitice a învățământului primar, care era supraîncarcată. Prin modificarea ei s'a început mult ideia „non multa sed multum“. Dela încarcarea prea mare a minții cu cunoștințe, s'a început munca intensă pentru cultivarea ei, ceia ce a fost o mare biruință a școalei românești.

Viața socială românească, între 1925 - 1936, s'a desvoltat după un ritm cu totul accelerat și în tendințele și ideologiile vieții, cât și cele despre desvoltarea copilului s'au clarificat. Școala nu putea neglija realitățile vieții, cât și rolul ei de a pregăti individul pentru viitor, de unde în 1936, programele analitice a suferit o nouă modificare, respectându-se în special nevoia de a face un învățământ practic, prin care elevul ar avea posibilitatea de a se exercita prin creații proprii, individuale în domeniul său de viață și cu respectarea predispozițiunilor sale firești. Respectarea mediului în care trăește copilul, desfășurarea lecțiunilor pornind dela natură, iar nu după cărți, imboldul pentru organizarea la școală a dulapului cu colecții de obiecte, de plante și minerale, respectarea și cultivarea inițiativei școlarului în toate ramurile învățământului și în special la organizarea de sesători școlare, mijloc prin care se pot desfășura în plin aptitudinile diferite ale școlarilor, folosirea bibliotecii și preluarea cărții au fost

principiile și măsurile fundamentale cari s'au avut în vedere la alcătuirea programei analitice 1936.

Odată cu respectarea lor, la fiecare obiect de învățământ, în aceeași programă, ni se prezintă cele mai alese indicațiuni și norme admirabil conturate, referitoare la predarea și desfășurarea practică și naturală a lecțiunilor. Progama din 1936, din acest punct de vedere, este și va rămâne o călăuză de neprețuit pentru învățătorii generației noastre, cu atât mai mult cu cât ele nu se mai repetă în noua programă din 1938, dar cari sunt socotite ca viabile și ceiace se vede din rândurile programei noi. „Ea nu dărămă (progama analitică nouă) nimic din ceia ce s'a dovedit viabil din programele trecute. Ceva mai mult, ea păstrează în parte chiar și unele modalități, de cari corpul didactic se simte prea legat prin pregătirea și viața lui în ultimele patru decenii. Este cu alte cuvinte o programă nouă, în care însă înnoirile s'au introdus cu masură, potrivite cât se poate de bine cu zestrea trecutului“.

Prin aliniatul din programa nouă, reprobus în întregime, se recunoaște chiar de către autor că cele ce au fost create în trecut sunt o zestre la care nu trebuie să renunțăm, dar nici nu vom putea renunța, deoarece zestrea inventariată în programe din 1936, ne va fi absolut necesară pentru întreaga noastră carieră de învățător și chiar a altor generații.

Ce ne aduce dar nou și bun programa analitică de astăzi?

In primul rând, după ce se subliniază din nou munca depusă în trecut prin școala primară, care a urmărit 3 scopuri:

- a) Să dea cunoștințe, b) O tehnică mai ales a muncii în domeniul vieții culturale, c) Educație morală.

Prin noua programe analitică, scopurile arătate persistă, însă ordinea lor de preferință e schimbată, punându-se peț în primul rând pe aducație (formarea personalității).

„Felul suprem al școalei, astăzi e formarea personali-

tății: om întreg și cetățean desăvârșit, căci statul modern are anumite țeluri ale lui, pentru ajungerea cărora școala este unul dintre cele mai importante instrumente, alături de instituțiile: străjeria, premilitaria și serviciul social, cari împreună vor tinde să dea elemente în aşa fel pregătite, pentru cari „*Patria*“ să fie primul și ultimul cuvânt.

Un alt principiu din noua programă este tendința de a uni armonios nevoia pe unitate a societății constituite cu altă nevoie a ei, aceia de a-și putea expune sufletul său întreg în ce are el mai viu, dela loc la loc și de unde vine și tendința prezentării vieții în concretul din jurul elevului.

In mod natural obiectul interesului său nu poate fi decât viața mediului înconjurător și programa analitică nouă, ca atare, ne prezintă materia pe unități de viață, sau centre de interes. Introducerea categorică a metodei centrelor de interes este motivată și prin considerentul psihologic că țărancul român păstrează multă vreme înțelegerea globală și gustul pentru concret.

Prezentarea materiei de învățământ în programă se face pornind dela nevoile copilului și se va evita foarte mult împărțirea ei pe obiecte de studii, ceia ce este o operă a minții și nenaturală.

Nevoile copilului sunt: a) cultivarea sănătății, b) ascuțirea minții, c) formarea gustului și întărirea caracterului moral, d) dobândirea de deprinderi și o mentalitate închinată mai mult spre practic, de unde grupe ale materiei referitoare la:

I. *Educația sănătății și formarea deprinderilor igienice* (prin anatomie, igienă și gimnastică cu exerciții de sport).

II. *Educația minții*, prin: a) educația științifică (geografie, șt. fizico-chimice, matematică); b) educație practică (lucrul manual, gospodărie); c) educația literară (istoria, limba română).

III. *Educația artistică*, prin: povestiri, lectură și recitări expresive. Dialoguri și însemnări teatrale. Cânt, desen și scriere frumoasă.

IV. Educația moral religioasă prin: religie și datoriile omului și ale cetățeanului.

E interesantă trecerea în revistă a prezentării materiei în programa analitică nouă, odată cu comparația modului de prezentare, cantitativ și calitativ, materiei din vechea programă.

I. La educația sănătății, atât la anatomie și igienă, cât și la gimnastică, în programa veche cât și în cea nouă, preocuparea de seamă a autorilor este grija pentru formarea deprinderilor igienice, fortificarea corpului, păstrarea sănătății, prin ceiace Patria va avea muncitori robusti, intelectual sănătoși și soldați voinici și ageri. Caracteristicul noii programe analitice, constă în aceia că stabilește o corelație, și cu drept cuvânt binevenită, între cunoștințele igienice și cele dela gimnastică, care la un loc fac parte din același domeniu de preocupare: sănătatea corpului. Ca mijloc demn de reținut, din noua programă analitică veche, este formarea unui tablou de merit pe clase, în care se vor trece elevii care n-au avut nici o observație la curătenie timp de o lună.

II. La educația minții, care se face prin educația științifică, educația practică și educație literară, -- scopul bine relevat.

Înteligența trebuie pusă în serviciul voinții creațoare, combatându-se cu desăvârșire tendința veche de a forma profesionistul inteligenții nude. Educația științifică începe cu cunoștințe geografice, primele care în chip concret pot fi deținute din mediul înconjurător.

Prin același spirit de cercetare și observație se va trece și la științele naturale, singurul termen la tot ce face parte din acest domeniu, evitându-se termenul de intuiție la cl. I-a și a II-a, denumirea de șt. naturale fiind direct justificată cu cele aflate și cunoscute în natura mediului fizic. Geografia împreună cu șt. naturale, în mod natural, duc la cunoștințe matematice și toate la un loc, desprinse din mediul local și studiate după centre de interes. Cunoștințele geografice se predau din cl. I-a ca și după programă analitică veche, dar nu încadrate la obiectul înțuirea, care să aibă exclus, ci la geo-

ІУЗІЧНІ ВІДОВИ	ІСТАРИЧНІ
ВІДОВИ	ІСТАРИЧНІ
ІСТАРИЧНІ	ІСТАРИЧНІ

grafia propriu zisă.

Matematica este cea mai abstractă dintre științele realiste și puterea de abstracțiune a copiilor, redusă.

Pe aceste considerente s'a făcut o modificare la materia matematicii din cl. I-a, la care se cere predarea adunării și scăderii până la 100, iar nu toate operațiunile până la 50, ca în vechea programă, ceia ce este și mai greu de realizat.

In cl. a V-a, însă, materia la matematici e prea aglomerată. Se cere anume aprofundarea operațiunilor cu numere zecimale, fracții ordinare cu cele 4 operațiuni, regula de trei compusă, aflarea procentului, timpului și a capitalului, — toate în plus față de cele ce erau cuprinse în vechea programă. Dintre toate aceste adăugate, fracțiile ordinare, cari trebuie să predă din clasa a III-a, se cer să fie tratate într-o măsură prea largă și înainte de o desvoltare corespunzătoare a mintii copiilor. În această privință credem că lucrurile vor continua să fie studiate și îndreptate, cu atât mai mult cu cât în viață practică, socoleni cu toate operațiunile la fracțiile ordinare nu se prea întâlnesc, iar cele practice fiind cerute și prin vechea programa analitică, la capitolul fracții ordinare. — Adaosul din noua programa analitică, ar avea rostul numai în cazul când absolvenții școalei primare ar da examenul de diferență pentru echivalarea certificatului de 7 clase primare cu 2 clase secundare. Aglomerarea materiei la matematici, în special la cl. a V-a, pare nejustificată și prin aceia că în cursul unei săptămâni, în cazul când învățătorul are de predat la 3 clase supraprimare, nu se poate prevedea decât numai o ora jumătate p. matematici.

Educația literară sau umanistă, care se referă la cunoașterea omului și produsele lui spirituale. Baza lecțiilor la limba română trebuie să fie limba vorbită, formând puterea de exprimare, după care vine și mijlocul de a explica și supravegheerea vorbirii unei limbi corecte, ceia ce se face prin obiectul gramaticii. Prin această grupare, istoria se face pentru că dă putință plasării omului în timp și ne arată sforțările pe care le-a făcut el, pentru a ieși din starea de animal.

Cunoștințele istorice ca și bucătile de cetire, desprinse din studiul sau observarea vieții locale.

La istorie se respectă gustul copilului pentru atmosfera de basm la început, iar mai apoi, povestiri frumoase de fapte frumoase.

Prin această metodă și prin evitarea scoaterii în evidență cu îndărâtnicie a ideei morale, se creiază adeverată atmosferă pentru istorie, cât și gustul pentru cercetarea trecutului neamului și a omenirii.

Cantitativ cunoștințele istorice sunt bine repartizate pe clase, renunțându-se la grupa mare de legende cari erau predate în clasa II-a în favoarea cunoașterii sigure a evenimentelor pur locale, cieice duce la înființarea unui muzeu istoric, începând chiar din clasa a II-a. Materia din trecut a clasei II-a se trece în programa clasei a III-a.

Educația practică, în strânsă legătură cu educația științifică și educația literară.

Câmpul de experiență, grădina școlară, atelierul (în special la orașe), cooperativa, biblioteca clasei, muzeul istoric, șezătoarea școlară, numai sunt aşa zise anexe secundare pe lângă obiectele principale, ci părți dintr'un tot al operii educative. Aceasta, de fapt, poate fi singura motivare a întregii educații care se face în școală și în care practicul nu mai poate fi exclus.

III. Licăririle de frumos, cari stăpânesc omul și cari apoi duc la realizarea frumosului, sunt elemente prin cari omul își însușește o educație superioară. Frumosul superior este acel spiritual, – scopul de urmărit prin școală.

Prin educația artistică, la o viață de maxim confort aranjat cu gust la început și totodată la ridicarea omului către o concepție mai înaltă a frumosului.

Calea de urmat în educația artistică:

a) Crearea unui mediu școlar plăcut, ornarea claselor, forma exterioara plăcută a copiilor, fără a fi luxoasă.
 b) Povestiri, lecturi, recitări expresive, dialoguri și înscenări teatrale, cu scop de a gusta și reliefa frumosul prin: pro-

nunțare corectă a vorbirii, intonare, naturalețe și expresivitate.

c) Concursul de recitări, cetiri artistice și povestiri odată pe trimestru, stimulent de seamă în activitatea pentru educația artistică. d) Cântul prin care se caută a desvolta gustul muzicei la copil, dragostea pentru cântecul și jocurile românești, în noua programă analitică nu se mai arată matematic numărul cântecelor executat în fiecare clasă, ci se arată ce cuprins să aibă în general.

Cântul însoțit de mișcările gimnastice, precum și toate cele expuse la educația artistică, am putea spune că e legiferarea celor ce se executau și în trecut fără a fi generalizate.

In acelaș spirit practic și natural trebuie înțeles desenul și scrierea frumoasă. Nu prezentăm copiilor lucruri anumite indicate prin programa analitică, ci acele care exercită curiozitatea copiilor. Desenul și scrierea frumoasă nu se va predă după caete cu modele. „Natura singură ne va fi ca model” la desen, iar la scrierea frumoasă modelul învățătorului dela tablă: liniatura caetelor aceiaș ca și în programa analitică din 1936; patru linii: două pentru corpul literilor, iar două pentru întinderea celor prelungite în sus și în jos.

Ca inovație este și prevederea de a deprinde pe copii ca să scrie pe hârtie cu și fără linii, cum, de fapt, este necesar pentru uzul din viață. Ultimele exerciții se referă mai mult la scrierea frumoasă din cele trei clase complimentare.

In rezumat, la capitolul educația artistică, prin nouă programă analitică se ține seama de psihologie, natural și practic și prevederile noi vor aduce foloase mari învățământului.

IV. Educația moral religioasă, cea mai delicată, căci prin ea urmărim formarea personalității, sau activitatea individului sub imperiul motivelor morale.—formează o nouă grupare a materiei. Educația morală și religioasă cu un singur scop: „Nu numai educație morală vagă sau generală, ci și una care să facă din elev un om moral și un cetățean folositor țării sale..

Materia la religie, din evanghelie, care este cununa de preț a Creștinismului și centrul învățământului religios; evenimentele religioase anterioare și posterioare creștinismului, bazat pe acest considerent, rămânând să fie tratate după cunoașterea vieții, minunilor și patimilor lui Iisus Hristos.

Datorile omului și ale cetățeanului și formarea pentru comportarea în viață a omului, în vederea formării personalității morale, pornesc dela formarea convingerilor morale puternice.

Prin spiritul nou al programei analitice, orele de educație morală (datorile omului) se fac până în cl. a III-a, inclusiv, de preot, ceiace ar însemna că aducația morală este socotită ca o anexă a religiei, iar pe de altă parte, ca o parte dintr'un întreg.

Materia la religie, cât și la datorile omului, accesibilă și practic aranjată în programa nouă.

Cele subliniate vor intensifica acțiunea în domeniul activității pentru formarea personalității morale și de prima dată încadrează *în activitatea pentru educația religioasă și cea morală*.

Prinț'un capitol special, în noua programă analitică se dau instrucțiuni pentru îndrumarea practică a cursului supraprimar. Capitolul ne prezintă o sumă de sugestii prin cari s'ar asigura existența și funcționarea atelierelor pentru lucrări practice, a grădinelor școlare, a cămpurilor de experiență, etc. Aici se recunosc și greutățile ce se întâmpină la organizarea învățământului practic.

Lipsa personalului specializat, a atelierelor speciale, a instrumentelor necesare, lipsa de localuri, cât și numărul mare al elevilor, dar mai ales funcționarea școalei primare cu 7 clase și cu un singur învățător, împiedică serios organizarea învățământului practic. Experiența din trecut face ca prin programa analitică nouă să se prevadă înființarea de centre model la unele școli, unde cerințele de practicism ale programei să fie cât mai bine satisfăcute.

Toate cele cuprinse în capitolul «instrucțiuni pentru în-

drumarea practică a învățământului supra primar", vor duce treptat, treptat, la organizarea bună a învățământului practic, ceia ce a fost un mare minus al școalei până la noua îndrumare a ei de astăzi. Spre deosebire de programa veche, în noua programă analitică se precizează perfect scopul de urmărit prin lucrul manual:

„Practicismul trebuie să fie preocuparea de căpătenie a cursului supraprimar, nu dus până la profesionalism, ci păstrat mai mult pe plan educativ. În școală primară nu facem nici selecție, nici meșteșugari, ci orientare și preucenicie". Față de cele de mai sus, în vechea programă analitică, scopul lucrului manual este să se urmărească practicul imediat - „acela de a da copiilor îndemânarea necesară pentru a face singuri obiecte și unelte de gospodărie". Este ceva comun în cele ce se prevăd în ambele programe: „practicul".

E și o deosebire, — „planul în special educativ" din noua programă analitică. *Si un sistem fericit în educație indică prin noua programă.*

Viața socială cu tot felul de crize înregistrate în ultimul timp, a determinat declanșarea unei ideologii noi în ceia ce privește educația individului destinat pentru trai în mijlocul societății.

Individualui nu i se poate îngădui o cultivare prin care munca și interesele lui să se desfășoare în afara intereselor grupărilor sociale: familie, sat, atelier, oraș, țară. Mulțumirile finale individual nu le poate avea, decât prin mulțumirile grupului, de unde și activitatea educativă din prezent și viitor, nu poate fi decât prin grup pentru grup și totodată, normală pentru individ.

Dela această concepție sociologică și educativă, s'a ajuns la ideia comunităților de muncă școlară.

Prin acestea societatea este reprezentată în mic și ca o unitate socială specifică. Efortul din școală se face având în vedere același scop urmărit de către toți școlarii și de către toți învățătorii. Gruparea tuturor asigură rezultatele bune în școală și serviciul adevărat al acesteia pentru societate, căci,

numai prin comunitățile de muncă școlară se va cultiva solidaritatea, inițiativa, disciplina consimțită și plăcerea de a trăi în mijlocul unei societăți. Pentru toate acestea se folosesc mijloacele practice cu puțință de realizat în regiunea în care trăește elevul și comunitățile de muncă școlară, fără a se scăpa din vedere influența reciprocă dintre grupe și individ.

Sistemul comunităților de muncă școlară e o îmbinare fericită a școalelor în aer liber, a centrelor de interes, a localismului educativ și a autoguvernării.

In acelaș spirit, prin străjerie se urmărește formarea individului prin educația colectivă, care se poate realiza minunat prin cuib, centurie, stol. Foloasene noii metode din școală și străjerie, cu timpul, o să fie din cele mai îmbucurătoare și slujitorii școalei se vor impune poate peste așteptările lor și a multora cari-i desconsideră. Datoria noastră este să înțelegem chemarea vremii, de a munci în cadrul unui stat național prin el și pentru el, aplicând sistemele și metodele, cari asigură încununarea operei naționale cu cununa băruinții asupra egoismului individual și a tendinților de destrămare din trecutul apropiat al neamului.

Școala cu vrednicii ei conducători de astăzi, străjeria, premilitaria, biserică, cât și serviciul social, cari, în cea mai mare parte, sunt reorganizate și pornite din grija părintească pentru poporul său, a Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, nu pot să nu ducă la opera atât de răvnită de către cei mai buni fii ai României Mari: „Unirea sufletească a tuturor Românilor”, care ne va duce cu siguranță la întărirea noastră în toate domeniile de viață ale statului.

A. Vătăman, inv. Soroca.

Despre entuziasm.

Entuziasmul este stimulentul vieții.

Oriunde și în orice timp, s'a vorbit și se vorbește de entuziasm. Vorbele: mulțime entuziaștă, om entuziaștă, muncă entuziaștă etc. sunt foarte frecvente. Învățătorilor și tuturor intelectualilor li se cere mult entuziasm în desfășurarea muncii lor, fiindcă entuziasmul este o energie morală și o forță, ca din povești, cu ajutorul căreia se pot realiza minuni. Puterea entuziasmului se manifestă printr'o insuflare vie, ce însoțește acțiunea individului în executarea muncii sale. Natura lui este, deci, de origine sentimentală.

Se știe că avem mai multă voință în desfășurarea unei activități atunci, când suntem indemnati sufletește, mișcați și interesati, decât atunci când suntem nepăsători, cu gândul în altă parte. Spre a dovedi aceasta, Alfred Binet ne dă un frumos exemplu: „Pune un Tânăr să strângă dinamometrul, când este singur, pe urmă pune-l să-l strângă în fața unei temei frumoase. Poți să fii sigur că cifra va fi mai urcată și aceasta fără ca individul să-și dea seama că a făcut o efortare mai mare. Fără știrea lui, forța să ațină”.

2 Trebuie să deosebim entuziasmul eltin, care inflăcărează, pe un moment, indivizi și mulțimi, pentru a-i impinge la acte extra-ordinare, adesea cu urmări nefaste de entuziasmul adevarat, creator, constant și tenace.

In privința aceasta, dr Victor Pauchet spune următoarele: „Nu confundați „ambalarea” cu focul entuziasmului. Ambalarea „aprinderea” diferă de entuziasmul activ, tenace, care n'are nici o slăbiciune. Mă explic: „aprinderea e trecătoare, ea atinge o presiune de 12 kilo în timpul unei ore și scade la 1 kilogram în ora următoare”.

Mă voi ocupa în articolul de față de entuziasmul creator, care insuflă pe om în lungul carierii lui, care nu se stinge decât odată cu flacăra vieții; de acel entuziasm care se scoală cu noi în fiecare dimineață și ne înfrumusețează munca”, pentru că el este adevaratul stimulent al vieții, care

duce pe om spre progres și realizări miraculoase.

3. Progresul în orice ramură de activitate nu cere sfertari titanice de uriaș, ci multă răbdare și muncă migăloasă, exerciții regulate, ce trebuie reluate cu perseverență, zi de zi. În felul acesta, o parte din acte, mecanizându-se, permit executarea mult mai rapidă și mai dibace a muncii zilnice, lăsând în același timp spiritului libertatea de a căuta mijloace și posibilități noi pentru îmbunătățirea acelei munci, obținând astfel roade mult mai bogate și de o calitate superioară.

Această muncă migăloasă nu se poate executa cu răbdare zi de zi, nu poate fi încununată cu succes decât atunci, când individul este insuflețit de entuziasm.

„Ştiți ce este în spatele succesului? Este concentrarea tuturor forțelor către un scop unic. Şampionul urmează un regim potrivit, suportă un antrenament încet și progresiv, supraveghează actul cel mai neînsemnat, pentru a înlătura pierderea potențialului său nervos, care e forța ce-l susține astfel? Entuziasmul”¹⁾.

4. Fiecare om, în condițiile sociale de azi, trebuie să practice o profesiune, pentru a-și putea căștiga existența. Odată îmbrățișată, profesiunea trebuie practicată cu elan și dragoste, căci numai astfel viața profesională a individului va curge cu plin randament și va aduce maximum de folos, atât lui, cât și societății, fiindcă numai sentimentul mână pe om și numai munca entuziasată este încununată de succes, astfel: „Entuziasmul omului elocvent interesează și influențează auditorul. Entuziasmul vânzătorului face să se cumpere repede mărfurile sale de către clienți. Entuziasmul aviatorului îl face să îndeplinească un raid”.

Dar nu numai în practica zilnică a profesiunii trebuie să punem însuflare și entuziasm, ci și în toate actele chiar cele mai neînsemnante. Felul cum știe să se îmbrace fiecare cu îngrijire sau nu, cum știe să și mențină ordine în lucruri și în gospodărie, cum știe gospodina să țină ordinea și cu-

1) Citatul de mai sus, precum și toate cele ce urmează sunt luate din carte: „Calea fericirii” de Dr. Victor Pauchet.

rățenia casei, aducând bucurie și liniște căminului său, toate acestea se mențin prin focul entuziasmului activ și creator, cel posedăm fiecare în suflet.

„Dacă puneți entuziasm în toate actele vieții voastre, veți înfrumuseța cele mai neînsemnate dintre ele și veți pre-găti succesul și fericirea. Entuziasmul vă luminează și înfrumusețează corpul și sufletul”.

- 5. Prin entuziasm se înțelege puterea de a munci cu insuflețire și cu drag. Este puterea de a iubi munca de orice gen ar fi: intelectuală, fizică, manuală. Iubind munca, omul insuflat de entuziasm, pune în urmărirea fiecărui scop, tot ce are mai nobil și mai bun în suflet. Munca entuziastă este expresia vitalității și energiei morale a omului.

6. a) Entuziasmul se cultivă prin exercițiu și succes.

Când omului și vine o ideie, când o studiază din toate punctele de vedere și găsește mijloacele de realizare, atunci caută să realizeze. Realizând-o, a obținut un succes oarecare. Acesta îl va încuraja să-și continue activitatea mai de parte, pe calea progresului. Activitatea neîntreruptă și va aduce succese noi, bucurii noi, care-i vor întări și excita tot mai mult entuziasmul.

Îmi amintesc de o lecție de simțuri, ce am ținut-o odată cu micuții mei elevi. Era vorba de complectarea lacunelor într'un tablou, ce reprezenta o horă de pitici, în jurul unei ciuperci. Lucra clasa întreagă, cu niște siluete de pitici decupate din hârtie. Prezentam tablourile cu lacunele. Lipsurile observate, copiii trebuia să le complecteze cu siluetele respective. Când, la sfârșitul lecției, micuții au obținut pe bană că un tablou complect alcătuit de ei însăși, din siluetele primite, bucuria le-a fost de nedescris. Cu totul spontan, au luat atitudinea și poza piticilor din tablou și, sărind într'un picior, cu mâinile în solduri, au început să „chiue” din toți plâmânii: i-i.. i-i.. i-hi-hi-il. Izbânzile și succesele acestea mici m'au făcut să prind dragoste de profesiune și să cau, că în fiecare zi, să le procur micuților, cel puțin căte o lecție, tot atât de placută și interesantă, ca și cea descrisă mai sus.

b) Entuziasmul se mai poate stimula printr'o higienă rațională a corpului și a spiritului.

Entuziasmul se manifestă prin intensitate în acțiune și prin iuțeală în acte. Intensitatea, iuțeala, ca și diferențele stării sufletești, sunt influențate prin starea glandelor cu secrețiuni interne (cendocrinele). De ex.: glandele suprarenale provoacă intensitatea și glanda tiroidă – iuțeala. Pentru a stimula funcțiunile endocriniene, antrenați-vă la gimnastică respiratorie, căci plămânul este solidar cu toate glandele. Stimulați-vă glandele suprarenale, expunându-vă pielea la aer și, dacă se poate, la soare.

Căutați un exercițiu folositor, o lucrare folositoare în orice direcție. Invătați a juca tenis, studiați limbi străine, căutați să realiză o artă, care să vă deștepte interesul. Oricât de modestă ar fi munca voastră, vă veți interesa treptat, pe măsură ce veți lucra la ea, veți deveni mai îndemânameți, mai dibaci, mai competenți. Atunci entuziasmul vostru va crește pe fiecare zi*.

c) Un al treilea mijloc, foarte bun pentru cultivarea entuziasmului, este, cred, și observarea vieții în natură. Natură este inspiratorul, educatorul și medicul nostru cel mai bun. Dacă urmăm legile și povețele ei, devenim sănătoși, echilibrați la minte și la trup; învățăm să prețuim viața aşa cum este și să fim fericiți..

Intr'o zi, mergeam la vie. Când m'am oprit să deschid poarta, privirea îmi căzu pe o omidă, care ieșea de sub poartă și avea intenția să traverseze cărarea. Era una din omizile cele păroase, de culoare cafenie și de mărimea aproximativ a degetului mic și care adese ori se întâlnește prin ierbură. În genere, omizile trezesc în noi o repulsie inexplicabilă. Primul gest pe care-l facem, adesea fără să ne dăm bine seama, este o apăsare inciudată cu talpa piciorului, pentru a o striv și a-i amesteca firimiturile corpului cu țărâna. Ei, bine, omida aceia n'am strivit-o... Felul preocupat și grăbit, cu care își urma calea, mișcările, nu știu cum, sincere și pline de o înșuflețire neobișnuită, de o bucurie serioasă și reținută

mi-au urmat sufletul de milă și respect... Nu știu de ce, mi-am închipuit, că în momentul acela ea își făcea drumul cel mai important din viața ei, că și urma Destinul ei mic, căutând un locuitor liniștit și sigur, unde să-și trăiască metamorfoza, care-i va aduce altă viață, alte bucurii..

De atunci mi-am făcut obiceiul să observ și să ascult mai cu atenție toate viațările, ce le întâlnesc în cale și mai ales mișcările lor. Mișcările animalelor, după părerea mea, sunt graiul lor, un graiu elocvent, convingător și... sincer... Aceste mișcări au totdeauna un scop bine definit (hrana și adăpostul animalului ori a puilor lui) și au totdeauna caracterele mișcărilor omizii observate de mine întâmplător, adică sunt serioase, insuflătite și sincere.

Ar fi greu să afirm că animalele lucrează cu entuziasm, căci entuziasmul este un complex de sentimente și stări de conștiință, de judecată și imagine, însușiri, care se presupune, că le are numai omul Totuși, ceia ce am observat în felul, cum își execută animalele munca lor, se seamănă mult cu entuziasmul nostru activ și creator. Iar omul ar face bine, dacă ar învăța să împrumute dela animale însuflarea cea instinctivă, ce însoțește fiecare act al lor.

7. Prezența sau absența entuziasmului în sufletul omului se resimte și-l influențează puternic. Astfel, omul entuziast se bucură de muncă și de viață, e dispus să vadă totdeauna partea bună a lucurilor și, prin activitatea sa rodnică și atitudinea binevoitoare, seamănă în jurul lui bălgug și fericire.

„Optimismul activ, luminat, recunoaște că orice lucru are o parte bună, din care poate să tragi folos pentru scopul înalt ce-l urmărești. Sunt oameni cărora li se atribue un noroc perzistent. În realitate, aceștia sunt optimiști bătrâni, care se potrivesc oricărei împrejurări, fie chiar supărătoare”.

În același timp, omul neentuziast nu iubeste munca și o îndeplinește în silă, deacea nu progresază, iar munca nu-i aduce bucuria și folosul dorit. El este sceptic și pessimist. Este dispus să vadă numai partea tristă a lucurilor. Neiubind munca, nu iubeste nici viața, care se trăiește numai o

singură dată. Neștiind să se folosească și să se bucure de viață, își distrug singur existența. Este trist, abătut, adesea cicălitor, răutăios, invidios, descurajându-se prin felul său de a fi și descurajând și pe alții.

8. Așa dar, ca să fim fericiti și să aducem fericire celor ce ne înconjoară, trebuie să ne cultivăm și să educăm entuziasmul, care în stare embrionară zace în fiecare suflet de om.

Cultivarea și educarea entuziasmului se face, atât fortificându-ne corpul prin exerciții fizice, băi de aer și de soare, cât și prin activitate neobosită, zilnică.

Omul—Regele Naturii, mândru de inteligență și succesele sale, ar trebui din când în când să-și întoarcă privirea atentă și binevoitoare asupra vieții umile a găzelor pământului și să reflecteze câteva clipe asupra înțălepiciunii, cu care își duc viața ființele inconștiente. S-ar convinge atunci, că în primul rând trebuie să imite insuflareea instinctivă, ce o pun aceste ființe în toate actele vieții lor.

Aceasta i-ar trezi entuziasmul care este stimulentul vieții.

M. Rusnac—Soroca

Plecare.

(Inchinare lui V. Clubotaru)

O dâră de lumină se mai distinge doară...
 Corabia-i departe; nu-i nimenea în port.
 Pe valuri, trist și magic, amurgu'ncet coboară,
 Cu ochii plini de lacrimi, cu zâmbet șters și mort.

In parcui singuratic, tăcereea se întinde;
 Pier căntecile toate ce sufletul deschid;
 Tristețea suverană din umbră se desprinde;
 La schitul depe coastă, greu porțile se'nchid,
 Pășesc tăcuți monahii, mergând spre rugăciune
 Si mohorâți și'ndreaptă privirile în sus,
 Căci inima li-e plină de-o caldă - amărăciune
 Si sufletul de dorul acelui ce s'a dus.

Aripele nădejdii cad moi și obosite.
 Pornind dela ferestre, paianjenii, încet
 Cu pânză înconjoară icoanele umbrite
 Si pe amvon se aşeză, cuprinși de-un viu regret.
 Un gând stincher se'ncheagă, fierbinte ca de ceară
 Si cade pe simțire, stârnind un dorizar,
 De-a hoinări prin soare, din zori și până'nseară,
 Spre lumea de luceferi și fără de hotare.

Plecare. O, plecare! Parfum din altă lume
 Ne ademenește tainic și astăzi ca-și eri,
 Să pribegim cu sete, străini și făr'de nume
 . Din depărtări ascunse, mereu spre... nicăeri.

Gh. Rusu.

O cauză și un efect.

Nu pot crede că ar putea exista cineva, care, în această drăcească înlănțuire de imprejurări, ar putea gândi la alte preocupări, fără grija intunericului și neprevăzutului zilei de mâine. Trăim zile atât de străine de noi, atât de reci, distanțe tăioase și absente, cari ne-au smuls dela prea lumeștile noastre preocupări, pentru a ne infățișa și a ne deschide ochii asupra grozăviei noastre existențe, pentru care alergăm și ne sbatem o viață întreagă, dealungul inutilului.

Sub acest raport, simți că tu cel adevărat ieși din tine, că te multiplici, că nu te mai recunoști, simți că se produce acel transfer al eu-lui în timp și spațiu, evadând din cercul strâmt al preocupărilor zilnice, crezi că nu-ți mai aparții, producându-se reacții psihice detestabile, cari se traduc întotdeauna prin deficiență organică, provenită din prea mare efort și încordare de nervi. Tensiunea zilelor noastre a prins consistență și încă e în plină ascensiune. De pe acum ne vedem declinându-ne capacitatea de muncă și rezistență. Un șurub drăcesc să se miște, pentru a se declanșa conflagrația universală, răsboiul feroce, așa cum istoria n'a mai înregistrat. În slujba lui vor fi puse toate succesele spiritului omenesc în materie ucigătoare, cari vor pândi deopotrivă viața tuturor. Acum nu vor mai avea a sta numai armatele față în față, pentru a-și disputa puterea de rezistență, ci națiunile în întreaga lor componență.

Se pare că această gravă depresiune morală, rezultată din încordarea zilelor de azi, și-a pus pecetea ei nefastă pe aspectele vieții zilnice, susținându-ne dela ocupațiunile și inițiativele frumoase, incremenindu-le în marginile începutului, amuțind planurile temerare, secătuind dragostea de-a trăi, golind sufletele de tot ce-am sperat și scrumind în ele tot ce am desmierdat și iubit... Cine mai poate avea azi planuri de viitor, cine își mai poate fructifica acțiunile, ocupându-se de probleme mari, să le mai preocupe tâlcul, să se emoționeze de superba lor măreție, într'o vreme în care omul se stră-

duește aprig în intunecate laboratoare, pentru a scoate, din formule grele și intortochiate, gazele cele mai otrăvitoare, sau încarcă plumbul în imense uzini sgomotoase? Cel care e în măsură să înfrunte puhoiul de temeri și gânduri negre, își supravețește sieși, dar acestea se văd iar, străine, rușinat și stinghere de trista lor inactualitate.

Aceasta este greșala făptuită de omenire de a supraevalua, în toate timpurile și locurile, mintea omenească, care, când n'a ascultat și de glasul conștiinței, acea voce misterioasă care ne dă noțiunea de bine și de rău, acest ecou întelept al sufletului nostru, acest reflex al eu-lui nostru, acest imperativ moral pe care se sprijină doctrinele filosofice, atunci când această conștiință, din anumite motive la unii, precum din altele la alții, intră în criză, atunci inteligența este lasată la bunul ei plac, să facă aşa cum crede că e mai bine. Pre-gătirile și invențiunile sec. XX sunt rezultatul contribuționii inteligenții numai, fără controlul conștiinții, devreme ce sunt pregătite pentru a omori cât mai mult, în cel mai scurt timp. Deacea azi, pe sbuciumata noastră planetă, domnește perturbarea și haosul, deacea planează asupra noastră duhul rău al răsboiului, deacea omenirea este stăpânită azi de o stare de frică, care inutilizează orice bun început, anihilază toate încercările, destruiează orice posibilitate de acțiune, forțele sufletești neajungând fiecăruia, pentru a întrunta sgomotul vremii.

Această psihoză, atât de dăunătoare progresului, cum oare să înlăturăm, când din moment în moment, așteptăm bubuitul tunului, când trăsărим la fiece sgomot, când nu gândim decât la hidroasa mască de gumă, care-și va afla întrebunțarea, când suntem cu urechea atentă la sirenele de alarmă și când, cu sufletul la gură, scrutând văzduhurile punctelor cardinale, așteptăm îngrijorăți apariția pasării apocaliptice, cu pliscul de otel și aripi de fier și cu gușa doldora de bombe distrugătoare, care vor omori și pruncii din leagăn și vor distruge în cea mai mică fracțiune de timp, tot ce omenirea a clădit în veacuri? Tot ce n'a îndrăsnit să plă-

muiască nici Apocolipsul înfricoșat, dar omul veacului al XX a făurit chiar. Succesul, fasânându-i imaginația, l-a pus în permanentă elaborare și iscoadă, pentru a-l umplea apoi de îngâmfare.

Însăși firea a fost anul acesta mai capricioasă ca oricând și mai puțin darnică, căci ea știe pedepsi faptele oamenilor, fiind și un judecător, iar nu numai un poet, pe lângă care oamenii au făptuit atâtea păcate, parodiind par că reacțiunile omenirii, se află și ea într-o permanentă frământare, în căutarea unui echilibru, a unei păci, în care forțele ei creatoare să-și găsească destindere și rost, în cadrul unei armonii universale. Acestea sunt avizurile naturii, ca o reacție și o mustrare pe care ne-o trimite, pentru frământările pe cari și le fac oamenii singuri și cari constituiesc cea mai flagrantă îndrâsneală și profanare a legilor pe cari Divinitatea le-a orânduit între oameni, pusă pe cel mai trucat calopod. Această abatere este o ratare și o scăpătare în gol.

Oare insinuatorii păcii au cunoscut ei toate formele suferinții omenești, au suferit ei cea mai grozavă între grozave frământări organice – foamea –, au văzut soții, mame și orfani, cari fără vîrstă, dar cari au trăit viața tuturor vîrstelor dintr'odată, cărora vitregia și asprimea vremurilor le-a curmat copilăria pela mijloc, punând capăt vieții de familie, pentru a-i dărui inospitalierii vieți străni și singuri, pentru a se sbate ca apa de maluril... Avem deja o generație de orfani, cărora viața nu le-a compensat ceiace le-a luat, căci nu există echivalent al copilăriei sub auspicii părintești, viața neputând chiar oferi atâtă blândețe și sfîntenie ca grija familiei, ci ea oferă numai ceiace are: desiluzii și amărăciune. Sunt o generație care va avea dealtfel viața destul de scurtă și aceasta pentru a nu împiedica prea mult mersul sgomotos și precipitat al secolului nostru prea grăbit, dar mai cu seamă, pentru a face loc altor desmoșteniți ai vieții, cari vor veni... Cugetul mai mult ar spune, căci mai mult simte, dar săracele vorbe nu pot îndeajuns cuprinde...

Cu adevărat că aceasta este rezultatul neconlucrării in-

teligenții cu conștiință, aceasta din urmă fiind pusă azi la index, tocmai azi, când progresul este atât de înaintat, suntem lipsiți de bucuria de a trăi în pace și de a ne folosi de bine-facerile civilizației, care a înlocuit mult și chiar a scutit pe multe locuri eforturile omenești, înlesnind viața; dar totul ce s'a făcut dela început a fost pus în slujba răului. Popoarele se dușmănesc, sălășluind în sufletele lor numai resentimente diluate de cinism și perfidie, gata de a arunca vina pe alții, arogându-și drepturi demulteori cari nu le aparțin, metodă ireproșabilă în pură logică după ele, amenințând tot mai aprig și devenind tot mai neîngăduitoare și mai lipsite de omenie. Această virtute - omenia - tot atât de prețioasă ca toate virtuțile, este azi subestimată, aproape inexistentă.

In această epocă de recorduri, la o astfel de răscrucie de vremi, la o astfel de întoarcere de pagină în cartea istoriei lumii, la o punere de punct la încheerea unui capitol și litera mare dela începutul altuia, triumful răului asupra bine-lui se dovedește tot mai evident. El denotă degenerescența speciei umane, prin isgonirea sau în cel mai bun caz ignoranța și înăbușirea vocii conștiinții și înlocuirea ei cu spiritul cel rău, săurit pe măsura patimelor omenești, în care caz, aspectul omenirii se asemână cu un fel de migrațiune animalică pe suprafața pământului, cum zice D-l Rădulescu-Motru. Este o infirmitate sufletească, care constituie o rușine și o atingere a prestigiului omenesc. Se zice că filosofia are datoria nu numai de a interpreta viața, ci și de a o dirija și transforma. Azi puținetele unui aranjament omenesc sunt eclipsate de stăruința cu care se afirmă și se impune răul, sănsele binelui rămânând în umbră.

In efemera noastră trăire pe pământ, dece oare n'am avea liniște, să fim scuțiți de asemenea comoțiuni cari îmbătrânesc prematur și grăbesc calea către eternitate. Si când ne gândim că acestea le fac oamenii singuri! Si de astă suntem străini în ochii noștri proprii, absenți și impersonali. De astă am simțit trebuința unei mărturisiri a situației sufletești, care caută deslegare și alinare și care este ecoul, desigur, al

tuturor sufletelor muncite de temeri

Stăruim încă a crede că treptat conștiința binelui își va recladi altarul, că spiritele își vor reveni la matcă, că judecata clară și conștiincioasă își va reînsuși autoritatea, că lucrurile își vor recăpăta aspectul lor lămpede și împăciuitor și că frica ce ne apasă va trece ca un vis rău. Aceasta este credința noastră cea mai arzătoare, îsvorită din însetarea de pace. Pacea va însemna o edificare a omeniei și a bunului simț pentru viața și bunul altuia, precum și o reîntegrare în drepturile noastre la viață tihnită, depășită azi de împrejurări, la care are dreptul deopotrivă oricare muritor de rând sau ales, pe acest pământ.

M. Iurcișin

Invățătorul în slujba Serviciului Social.

Dibuirile avântului tinereții, plin de farmecul unui ideal nobil al ridicării masselor țărănești la o treaptă de cultură mai înaintată decât cea moștenită în urma marelui măcel din 1916 - 1919, au creiat precedente cari impun o organizare mai rațională a muncii, pentru binele obștesc.

Aceste dibuiri, pe alocuri cu rezultate din cele mai strălucite, însă dintre ele multe, foarte multe, cu rezultate negative, n'au reușit, în cursul anilor de experiență postbelici, decât să ne evidențieze sumedenia și varietatea mare o problemelor de cultură ce se impun celor ce tind către o organizare socială mai ideală.

Statul Român a avut mult de furcă cu vitregiile vremurilor ce s'au scurs peste capu-i, fiind teatru permanent, în trecut, de desfășurare a intereselor și de ciocnire a ambicioilor celor mai puternici. Datorită acestor cauze, vitregiții soartei n'au avut posibilități de progres ca alte neamuri. N'au avut acele influențe binefăcătoare ale mediului, economiei, comerțului etc. ca alte popoare, cari să le permită luxul unei vieți de popor care n'are de dorit, decât un spărt de civilizație la

un grad cât mai înalt, bogat în artă, cultură multiplă, tehnică, ba și uneori excese de ambițiuni de dominare și de influență politică, economică și așa mai departe.

Nu e de mirare deci, dacă epoca de după răsboiu ne-a surprins într-o fază când un popor face primii pași, spre o organizare modernă a Statului.

Cu însușirile sale native, dacă avea alte posibilități de progres decât cele de mai sus, desigur că ar fi ajuns mult mai civilizat și mult mai puternic decât multe alte popoare de astăzi, care rivalizează pentru atotputernicie. Așa însă cum a fost înscris în cronică timpurilor, e chiar de mirare că a avut tăria de a rămâne în situația în care se găsește ca popor de țărani, pastori etc., cum se obișnuiește a se denui. Și poate acestea sunt singurele motive mai puternice care au făcut ca generația nouă să și simtă, în urma încercărilor, greutatea sarcinei ce-i revine, considerându-și idealurile și năzuințele sale îngropate ca simple iluzii, în urma cărora nu ai decât nostalgia dureroasă a unui gând neîmplinit.

Dar un avânt, oricât de neînsemnat ar fi el, înscrie totuși un trecut care, cu toată desconsiderarea sau uitarea, reinvie adesea cu putere. E un adevăr care tipă și și cere dreptul său, vorba marelui cugetator, Nitsche. Avântul tineretii și-a impus punctul său de vedere, printr-o formă de idei noi, care dau azi o structură nouă Statului Român. Noua constituție și toate legile, printre care și acea a serviciului social, nu fac altceva decât să dea dreptul de întăiere Statului Român, asupra tuturor preocupărilor de ordin individual al cetățenilor.

Legea serviciului social nu poate fi socotită decât ca un toiag al unei drumeții spinoase, prin multiplele șantiere și preocupări ce trebuie să le aibă orice bun Român, spre a creia statul nou.

Ceiace era necesar, ceiace se dibuia în trecut, astăzi se legiterează. Iar rezultatul, o puternică încercare de realizări a tuturor năzuințelor frumoase de ieri.

Și acum o întrebare cam... naivă: Care e atitudinea în-

vățătorului față de această ordine de idei și fapte? Naivă, pentru că cred că nimeni nu se îndoiește de aceasta.

Invățătorul, totdeauna - se poate afirma acest lucru - a fost centrul de gravitate al tuturor încercărilor de bine din satele noastre. Avântul său, perseverența, rezultatele obținute, toate documentează un trecut glorios, care, chiar dela început ne poate indica atitudinea invățătorului față de noua mișcare națională. Oare generația lui Haret n'a făcut minuni, sacrificându-se pentru a ridica satele la o stare economică mai înfloritoare a țărănimii?

Apoi chiar urmașii acestora n'au avut năzuință, uneori chiar hazardată, luptând contra tuturor piedicilor ce i se opuneau, spre a creia satul nou românesc?

Și astăzi, când acele năzuințe tintesc să se transforme în realitate, printr'o muncă mai ordonată, mai disciplinată, invățătorul cu drag trebuie să pornească la realizarea lor. Atitudinea invățătorului se definește dela sine, prin faptele sale din trecut.

Legea Serviciului Social nu face altceva decât să-i consolideze și dirijeze o serie de idei, cari au astăzi toate şansele de a deveni realitate. Sub îndrumările și prescripțiunile acestaia, satul model românesc, în scurt timp, va deveni un vis împlinit al acestora.

Munca nu va mai fi atât de mult zeflemisită de o serie de aşa ziși intelectuali, cari nu aveau alt scop decât să impiedice realizarea anumitor preocupări sociale ale invățătorului. Încadrarea tuturor factorilor culturali dintr'un sat într-o organizație culturală a căminului, nu poate duce decât la un progres vadit. Ceia ce în trecut era un imperativ numai facultativ pentru toți, astăzi este unul categoric. Toți la datorie! Vremurile critice prin care trecem ne cer aceasta și nu este Român care să nu înțeleagă acest lucru.

Căminul cultural a fost socotit în trecut ca un copil adoptiv al invățătorului, azi el este copilul legal, pentru că invățătorul este chemat să muncească cu mai multă dragoște, cu mai multă răvnă, cot la cot cu toți intelectualii satului, spre a asigura satului românesc un viitor cât mai frumos.

AI. I. Pânzaru, Inv.

Ipoteze despre actul invenției.

„Să iubești adevărul pentru adevăr,
este parteoa cea mai importantă din per-
fecțiunea omenească și Izvorul tuturor ce-
lorlalte virtuți”.

J. LOCKE

Prin analiza acestor ipoteze nu vom încerca să pătrundem în mecanismul însuși al actului, ci vom evidenția condițiunile și urmări direcțiunea de succesiune în procesele vieții individuale. Invenția nu constă într'un proces psihic exceptional, ce s'ar deosebi radical prin mecanismul lui, de procesele psihice, obișnuite. Ea este, dimpotrivă, toată viața sufletească fără deosebire, considerată din punctul de vedere al progresului ei. Tot ce o poate distinge, ca atare, este numai gradul ei de intensitate.

Psihologul Rey spune că invenția este o supraactivitate psihologică individuală. După biologul francez, Charles Nicolle, invenția constă într'o bruscă iluminare a spiritului puținilor aleși, cari o pot practica. Iluminare în timpul căreia apar, ca legate împreună, lucrări sau idei ce din punct de vedere logic nu par a putea să aibă vreun raport.

Biologul francez caută să explice această natură irațională a invenției, prin condițiile biologice ce determină iluminarea subită a acestui act. Evoluția ființelor vii a urmat, în decursul nenumăratelor veacuri ale perioadelor geologice, două căi diferite. Cea dintâi a fost aceea a transformărilor lente, progresive, cu tranzitii insensibile. Cea de a doua, a fost aceea a modificărilor repezi, care făcând să apară, brusc, caractere noi, prezintă biologului ivirea unor specii, pe care nimic nu le prevăstea, nu ca continuarea unor transformări anterioare, ci ca niște începuturi inexplicabile. Ambele căi, pe care iau naștere speciile de ființe vii, sunt astăzi admise deopotrivă. Pe când însă transformările lente, progresive, au păstrat încă eticheta clasică a evoluției, modificărilor repezi li s'a dat numele nou de mutații. În cele dintâi biologii văd procesul normal al formării speciilor de ființe

vii, cele din urmă li se infățișează, dimpotrivă, cu un caracter accidental. Cu evoluția normală a speciilor se poate compara după Nicolle, progresul obișnuit al ideilor care duce la stabilirea de raporturi noi între lucruri, numai printr-o muncă lentă, lungă și conștiincioasă, ce nu ocolește și nu omite niciunul din raporturile intermediare. Dimpotrivă, descoperirile sau învențiile propriu zise ce stabilesc raporturi noi între lucruri, sărind peste raporturile intermediare, nu se pot compara decât cu mutațiile. În micul studiu intitulat „Comment on invente. Le travail de l'inconscient !! Poincaré“ ne face o mărturisire care prin infățișarea ei întărește concluziile lui Nicolle, – iar prin aplicarea mecanismului, a actului de invenție, contrazice părerile biologului francez. Poincaré căuta odată formula unei funcții matematice deosebit de complicată, fără să poată găsi. Toate stortările pe care le făcuse, de repetate ori, pe căile raționale obișnuite, nu duseseră la niciun rezultat. Într-o zi, însă, pe când în cursul unei călătorii, se gândeau la cu totul alte lucruri, ce n'aveau nici o legătură cu ocupările sale științifice, formula căutată î-a apărut deodată în minte, cu o uimitoare claritate.

Asemenea acte există, de sigur, de vreme ce ne îndrinează cei ce le au ei singuri, însă natura lor psihologică se poate discuta. Mai întâi, Poincaré însuși, relevând aparența de iluminare subtilă cu care i se infățișează pe neașteptate, formula funcției sale, adăuga, cu instictul sigur al omului de știință, că aceea „iluminare“ era semnul manifestat al unui lung proces inconștient, anterior. Despre rolul inconștientului ce-l are în dezvoltarea funcțiunilor sufletești ne poate da lămuriri prețioase psihologia și sociologia. Ce înțelege de exemplu biologia, psihologia și sociologia prin noțiunea de inconștient?

Biologia înțelege prin inconștient mediul cosmic, psihologia și sociologia înțeleg prin inconștient mediul social. Concluzia ar fi că inconștientul nu este o cauză genetică a învențiilor omenești, ci o condiție care a produs direct un fapt al conștiinței omului. Acest fapt este eul.

Eul este fermentul creațiunilor sufletești, fără „eu“ nu

se poate concepe o viață istorică a omenirii. Pe evoluția eului, se sprijină cursul istoriei omenirii, întocmai cum se sprijină flora unui munte, pe diferențele formații ale terenului din care ea își trage seva. Căci ce este istoria culturii, a omenirii, decât o memorie de invenții dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primele invenții ale eului omenesc sunt atitudinile, mișcările corpului fără cuvinte. Urmele acestei prime faze de creații le avem mărturisite și astăzi în genul de comunicație al popoarelor sălbaticice. Prin mișcări corporale, sălbatice comunică cu semenul său; prin mișcări rituale, se apără de spiritele rele; prin mișcări de vrajă, el are credința că schimbă cursul evenimentelor. Această ipoteză o confirmă și viața sufletească a copilului, care e o reproducere a vieții psihogenetice. A doua fază de invenție a eului sunt simboalele, ce iau locul mișcărilor corporale. Datorită acestei faze, omul și-a creiat o viață mai superioară, simțind nevoie de crearea instituțiilor culturale. Această fază i-a dat puțină de a-și făuri idealuri de viață, pentru realizarea cărora s'a cerut individului sau poporului sacrificii de viață individuală, cum au fost mucenicii religioși și cei naționaliști.

Vasile Ilincă, inv. Dângeni.

Carnetul Domnișoarei.

(traducere)

Comunicarea acestui carnet, o datorez, confidenței prietenesti a unei institutoare.

„Amintiri din tinerețe”, îmi spuse aceia, care, ca debutantă în carieră, l-a ținut zilnic în regulă, până la epoca, când focul sacru nu mai rezistă dificultăților, care descurajază atâtea eforturi tinere.

Acest carnet n'are nimic din jurnalul redactat cu grijă. Este complet lipsit de pretenții literare și abundă în notițe scurte și reflecții libere, cu privire la tot ce atinge viața de școală maternă: copii, programă, regulament, vizita părintilor, sfatul directoarei.

Tinerețea institutoarei se tradează prin vivacitatea tonului, căldura aprobărilor, rigoarea criticilor exprimate deschis, fără jenă.

Ea se amuză de ceia ce-i pare amuzant, se înduioșează și are grija „să nu uite a-l arăta pe Andrei infirmierei.”

Găsim aici urmele încercărilor, reușite sau nu, ale experiențelor reînoite cu speranța în succesul final, ale proiectelor de lucru, de lectură, de studii. Dar iată și altceva. Aici copiez: „Dintre 35 micuți ai mei, treizeci și patru și jumătate nu sunt capabili să se îmbrace singuri. Este greșala mamelor, fiindcă, în acest cartier, aproape toate mamele lucrează la uzine și ateliere, le e greu să fie severe... D-na X, femeia de serviciu, mă copleșește cu sfaturile; ea ține să mă informeze asupra părinților, copiilor și chiar asupra colegelor mele.

Eu n' o ascult deloc, dar vrednica femeie puțin cam să- căitoare...

... Inspecție. „A căzut rău. Timpul a fost posomorât. Copiii se resimt totdeauna, eu deasemeni. Eu am pierdut pu- țin capul, însă inspectoarea a fost mulțumită de materialul meu. Aceasta mi-a făcut plăcere, căci el mi-a dat mult de lucru... Vizita D-nei a întrigat pe micuții, flatați, cred, de faptul că le-a examinat lucrările lor...“

Se simte bine, că micuții sunt aceiai, cari intresează pe institutoare și eu descopăr în carnet, nu zic portrete de copii, ci schițe usoare, indicații morale, trăsături de caracter, ori de fizionomii, ce se simt juste și simpatice.

Ei (copiii) m'au făcut să mă gândesc la un oarecare carnet al unei tinere învățătoare, care, grație talentului pronunțat, a adunat acolo mutrișoarele micuților elevi, cari, inconștient pozau pentru ea.

Am parcurs carnetul D-rei cu un viu interes în care se strecu și un pic de emoție...

... De ce institutoarele n'ar posedă carnete de aceștea, cari să fie expresia continuității sforțărilor lor, în mijlocul familiei spirituale, care, ce e drept, se schimbă în fiecare an,

dar cărei ele au dăruit tot ce-au avut mai bun din inteligență și inima lor.

Un asemenea carnet ar fi bogat în învățăminte și informații...

... Cu ce plăcere ar găsi apoi, într'o zi, amintirile semănate în lungul carierei lor: fapte uitate, lucruri și oameni în mijlocul cărora au activat...

In plină agitație a vietii, el ar introduce obiceiul de a ne da un scurt răgaz, o oprire atentă, o reținere și cercetare a orelor fugitive din prezentul apropiat, înainte de a fi aruncate în bezna trecutului.

Un moment de reflecție asupra celor făcute, celor ce vrem sau am vrut să realizăm, poate corija erori și îndrepta judecăți ..

... Dar iata-mă târâtă spre subiecte importante. Mă opresc pentru a nu deformă caracterul atât de modest și de simplu al caietului, care mi-a procurat acest subiect.

Din L'education enfantine

M. Rusnac. Soroca

† Sergiu Drozdovschi

„dor mă tem că vei auzi
cât de curând alte noutăți,
cu totul triste, despre mine”.

Așa ne scria, impins de presimțire, prietenul și consăteanul Stasic, la 5 Maiu a. c. mai bine zis, înv. Sergiu Drozdovschi, dela Ciornița. Și în adevăr, presimțirea i s'a îndeplinit, spre nencocul lui și durerea noastră, căci în ziua de 29 Iunie, ziarele i-au anunțat colegii, răspândiți pe tot cuprinsul țării, despre moartea lui.

In floarea vîrstei, la 26 ani, când intenționa să-și intemeze un cămin, s'a prăbușit ca bradul verde, căzând sub ploaia de cuțite, a unei mâini criminale, orbită de gelozie.

Sărmășan copil, fără de noroc, care n'a crezut că răuta-

tea omenească și poate răpi și viața!

In viața sa scurtă, dar plină de peripeții tragice a sperat și a muncit, dar la timpul răsplătirei, totul i-a fost în zădar.

Născut la anul 1913, în Podolia, răsboiul îl lăsă orfan la o vîrstă, când încă nu putea spune „tata”. A rămas numai cu mama, singura lui ocrotire și singurul lui scop în viață, — de-a o măngăia la bâtrânețe.

Stabilit în satul Ciripcau, are parte de multe iluzii, dar și de mai multe amărăciuni.

Elev al școalei normale din Soroca și absolvent al celei din Bălți, își face mulți prieteni, cari îl prețuiesc.

Învățător din seria 1935, trebuie să alerge mult timp pe drumuri, pentru a obține numirea la vre-o școală. Rând pe rând a cucerit satele județului, pentru a găsi o stabilitate cât de trecătoare, la vre-un post, dar ghinionul l-a urmărit întotdeauna: atât la Dominteni, Mărculești, Ciornița, Gârbova, Pohoarne, Zaluceni cât și apoi iarăși la Ciornița.

Toate le-a răbdat și totdeauna a sperat la zile mai bune, măngâindu-se cu cântec, măngâindu-se cu visuri, dar și răutatea omenească neconcenit l-a țintit, voind să-l declare „mort între cei vii” și care la urma i-a răpit și viața....

Cine de azi va mai fi prietenul fidel și colegul plin de glume, consolator al atâtitor amărăți? — căci vorba și glumele lui Sergiu erau adevărat balsam de măngâiere.

Cine cu cântecele lui va mai trezi pădurea lui dragă, sau — de jale — o va face să suspine cu văile prelung?

Cine dă tot ce are mai bun în viață: prietenie, dragoste și ban, sfat și măngâiere, ca să primească în schimb ură și... moarte??

Tăsica drag, odihnește-te în pac! Fie-ți odihnă deplină și somnul liniștit, acolo, unde răutatea omenească nu mai poate să te ajungă, unde dreptul cetățenesc nimeni nu îți mai poate contesta, după ce te ai impământenit definitiv... în Ciripcaul nostru!

Jacob Cijov
inv. Temeleuți, jud. Lăpușna

România

CIRCULARĂInspectoratul Şcolar Judejean

SOROCA

Nr. 580

1939, Septembrie 19

Domnule Director,

Avem onoare a vă transmite mai jos cele ce urmează, spre conformare și executare.

1) M. Ed. Naționale cu ord. Nr. 3753/1939 recomandă revista aero-sport, care publică regulat articole oficiale, în legătură cu pericolul aerian. Prețul unui exemplar e 15 lei. Revista apare lunar, Redacție și ad-ția: strada Poetul Macedonschi Nr. 6 – București

2) M. Ed. Naționale cu ord. Nr. 119229/1939 a hotărît să se procedeze în conformitate cu prevederile nouii legi, art. 160–165, pentru toți învățătorii înscriși la inspecție specială de gr. I, după data promulgării ei prin I. D. Regal Nr. 218, din 26 Mai 1939, publicată în Monitorul Oficial No. 121, partea I, din 27 Mai 1939.

3) M. Ed. Naționale, cu ordinul Nr. 65821/1939, a hotărât ca licențiații Academii Comerciale, înainte de a se înscrie la practica pedagogică, vor trece un examen de pedagogie teoretică la școala normală sup.rioară din regiunea respectivă.

4) Conform ordinului No. 264/1939 al D-lui Rezident Regal al Ținutului Prut, la serbări, localuri de spectacole, cât timp se intonează Imnul Regal, membrii Frontului Renașterii Naționale, vor sta în picioare, cu brațul drept ridicat în sus (salutul roman). Persoanele care nu poartă uniforma F. R. N. (bărbați sau femei) se vor descoperi, vor sta în picioare și vor saluta în modul arătat mai sus. Militarii în uniformă vor păstra regulele prescrise de regulamentele militare.

5) Referitor la înscrierea copiilor într-o școală minoritară, cu altă limbă de predare de căt cea indicată prin numele elevului, prin jurnalul Consiliului de Miniștri, din 1 August

1938, s'a soluționat această problemă prevăzută de art 5 în modul următor:

Persoanele legal responsabile de educația copiilor (tatăl, mama sau tutorele), sunt singurele în drept de a determina apartenența etnică a copilului, putându-i înscrie la o școală confesională, la școală de stat, sau la școală ori cărei alte confesiuni.

6) Ținutul Prut - Iași a fost informat că d-nii învățători, folosind terenul școalei și în loc să verse arenda fixată comitetului școlar, prezintă în schimb numai acte justificative pentru reparațiunile ce pretind că au făcut localului de școală. Cu Nr. 33890/1939 s'a dispus ca acest sistem să înceteze de îndată, terenurile școlilor urmând a fi arendate, prin licitație publică, și la preț egal, să fie preferați învățătorii. Arenda terenurilor se va achita în numerar și anticipat.

7) M. Ed. Naționale cu ordinul No. 14733/1939 a dispus ca toate învățătoarele și învățătorii, cari au gradul I în învățământul primar, în baza licenței, să fie definitivări în învățământul primar, fără alt examen. Această dispoziție se ia odată pentru totdeauna. Pe viitor nu se va putea acorda un grad mai mult învățătorilor, până ce nu și-au trecut examenul de definitivat.

8) M. Ed. Naționale, cu ordinul No. 145646/1939, în baza avizului Consiliului Permanent No. 1058/1939, a dispus ca absolvențele dela școală normală particulară „Familia Mariei” din Cernăuți, care au dat examen de capacitate pentru învățătoare la școalele normale de Stat, în anul acesta (iunie 1939), nu vor putea funcționa decât la școalele particulare.

9) În conformitate cu Înalțul Decret Regal, publicat în Monitorul Oficial No. 24 din 30 Ianuarie 1939, fiecare salariat al Statului este obligat să-și procure masca contra gazelor de luptă. Costul unei măști este de lei 557, în care intră și cheltuelile de transport până la stația de destinație. Orice comandă se va adresa fabricelor următoare:

1) Fabrica material de protecție (Câmpul Moșilor Nr. 19 București).

2) Societatea Antigaz (str. Intrarea Amzei No. 1 București).

3) Societatea Sarogaz (Bulevardul Tache Ionescu No. 27 București).

Sumele necesare se vor înainta anticipat, arătându-se și taliile solicitatorilor.

10) Conform ordinului M. Ed. Naționale, Nr. 148452/939, școalele primare de Stat din județ sunt obligate să dea primăriilor concurs efectiv și complet, pentru executarea lucrărilor de inventariere prescrise de Ministerul Inventarului, privind imobilele ce le aparțin.

11) Conform ordinului Inspectoratului Școlar Iași, Nr. 31920/1939, învățătorii vor da tot concursul lor, comandanților gărzii naționale, pentru înființarea acestora la piață, comună, sat. Dat fiind scopul urmărit de Garda Națională a F. R. N. pentru înălțarea Patriei și ridicarea ideii naționale, prin întărirea familiei ca celulă socială și crearea unei vieți spirituale, prin desvoltarea moralei creștine și a culturii autohtone etc., credem că învățătorimea nu va precupeți nimic, ca acest concurs moral și material să fie cât mai efectiv și mai real.

12) Conform ordinului M. Ed. Naționale, Nr. 160979/1939, aprovisionarea elevilor cu cărți și rechizite școlare, în anul școlar 1939/1940, se va face, în conformitate cu decizia Nr. 160979/1939, după următoarele norme:

La școalele unde există cooperative școlare, operațiunile de aprovisionare și distribuire se vor face prin aceste cooperative. Rabatul obținut, după reducerea cheltuielilor de transport, se va intrebuința pentru realizarea scopurilor ce ele și-au propus.

La școalele unde nu sunt cooperative școlare, operațiunile de mai sus se vor face de către Consiliile școlare. Sumele, adunate dela elevi pentru cărți și rechizite, vor fi depuse directorului, care împreună cu colegii, vor face operațiunile de aprovisionare și distribuire, luând dela cumpărători facturi ce vor servi pentru control. Rabatul obținut—după

reducerea cheltuielilor de transport—va fi vărsat la Casa de Economii și cecuri poștale, pe numele școalei, urmând să fie retras și depus Cooperativei școlare, atunci când ea se va înființa.

13) În vederea aplicării legii, în legătură cu direcțiile grădinilor de copii, M. Ed. Naționale, cu ordinul Nr. 160228/1939, fixează următoarele norme pentru anul școlar 1939/1940.

Grădinile de copii, care funcționează în localul unei școli primare se alipesc acestora. Ele trec în întregime sub direcția școlii primare respective.

Grădinile de copii, care funcționează în local închiriat, în apropiere de o școală primară, se alipesc deosemenea acesteia, într-o singură direcție. În acest caz, directoarea de până acum a grădinii de copii va putea însă locui în localul grădinii, dacă aceasta are camere suficiente.

Grădinile de copii care au local propriu sau care sunt în local închiriat, dar departe de orice școală primară, chiar dacă au unul sau două posturi, rămân deocamdată cu direcție proprie.

Aceste dispoziții rămân în vigoare până la stabilirea definitivă a normelor de conducere a grădinilor de copii, în regulamentul legii învățământului primar ce se va alcătui.

14) Ni se semnalează că unii învățători nesocotesc prezența la serbările naționale a pretorului plășii respective. În conformitate cu ordinul D-lui Rezident Regal al Ținutului Prut, Nr 267/1939, bazat pe art. 105 din Legea Administrativă, vă aducem la cunoștință că pretorul prezidează ceremoniile oficiale din plasă, după aceleași norme ca și Prefectul la județ, fiind și reprezentantul Guvernului.

15) În conformitate cu ordinul Inspectoratului Școlar Iași, Nr. 34068/1939, se aduce la cunoștința învățătorilor că nici o schimbare de personal didactic după data de 10 Septembrie cor. numai este îngăduită de Minister, iar celor ce vor cere astfel de schimbări după această dată, cum și celor ce vor renunța la detașările ce li s-au aprobat, li se vor aplica sanctiuni disciplinare.

Invățătoarelor numite în anul 1939, care au copil mic și n-au făcut probă până în prezent, nu li se mai poate aproba detașare, după data de 10 Septembrie cor., hotărâtă de Minister.

Invățătorilor cari vor părăsi postul, spre a veni la Inspectoratul școlar județean, sau de Ținut, spre a cere să li se facă detașare, li se va opri analogia din salar, pentru zilele lipsa dela cursuri, în afară de pedepsele disciplinare, ce li se vor aplica, pentru părăsirea ilegală dela post.

Se vor aplica sancțiuni și invățătorilor care vor interveni, prin diferite persoane, străine de invățământ, să li se aprobe diferite cereri sau să li se schimbe detașările deja aprobate, cum și a celor cari vor introduce reclamații nefondate împotriva altor detașari sau vor mai cere, în scris, să li se aprobe, sau să li se schimbe detașarea.

16) Recomandăm lucrarea „Organizarea și conducerea cooperativelor școlare pentru școli primare, normale, seminări și licee”. Costul unui exemplar este de lei 50 și suma se va trimite pe adresa: M. Grădinaru, strada Zaharia Boiu Nr. 4 Sibiu sau Librăria „Dacia Traiană”, s. a., Sibiu, Piața Unirii 7. La cerere se poate trimite și contra ramburs.

17) Conform Legei pentru Apărarea Antiaeriană Activă și Pasivă a Teritoriului, promulgată cu I. D. R. Nr. 938, din 3 Martie 1939, și publicată în Monitorul Oficial Nr. 55, partea I, din 6 Martie 1939, se aduce la cunoștință că, în scopul deprinderii tineretului din școli, cu măsurile ce trebuie eluate în caz de pericol aerian, se introduce în mod obligatoriu, pe data promulgării prezentei legi, în programele școlilor „Ora de apărare pasivă săptămânală”. Această oră de apărare pasivă săptămânală se va executa Sâmbătă, în cadrul strajeriei, după programul general elaborat de Ministerul Aerului și Marinei.

18) În conformitate cu art. 32 din Regulamentul legii, pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale”, urmează să se înființeze ca formațiuni auxiliare ale acestuia, unități de Gardă Națională.

Pentru aceasta este necesar ca unitățile comunale și săstești ale Gărzii Naționale să fie formate numai din elemente care se găsesc în fruntea satelor atât ca cinstă cât și ca hărnicie și bună gospodărie.

Așa dar, în acțiunea de recrutarea nouilor membri de Gardă Națională din lumea satelor, este nevoie de colaborarea tuturor șefilor de Servicii Județene – care au un rol, atât direct cât și prin funcționarii în subordine, în viața satelor, pentru a da concursul la organizarea și funcționarea unităților de Gardă Națională.

Tuți d-nii învățători sunt obligați să dea cel mai larg concurs, d-lui Prefect al județului, pentru înființarea și funcționarea unităților de Gardă Națională.

*Inspector Școlar Județean
I, CUTULAB*

Informațiuni.

O nouă cooperativă la Soroca.

Din inițiativa unui grup de viticultori din orașul Soroca, în ziua de 29 Ianuarie a. c., s'a ținut în localul Asociației Invățătorilor, adunarea generală a viticultorilor, în număr de peste 50 de persoane, pentru înființarea unei cooperative viticole și pomicole.

Biuroul a fost compus din d-nii: I. Candiani—președintele sindicatului viticol—ca președinte, A. Panin—președinte Camerei de Agricultura și P. Sfeclă—președintele Federalei „Soroca”, vicepreședinti și secretari A. Sochirca—vicepreședintele sindicatului viticol.

În această ședință a fost adoptat statutul tip al cooperativei.

Au fost aleși în consiliul de administrație d-nii: Th. Rusnac—inginer agronom, ca președinte, C. Brin—vicepreședinte, A. Sochirca—membru în Comitetul de Direcție, Șt. Marcoci—Director tehnic, Ion Rusu—casier, Gh. Lazarev—secretar, A. Panin, Af. Coșciug—avocat și Th. Ianachi—membri. Cenzori: P. Sfeclă, T. Neamțu, Vl. Vieru. Supleanți: I. Lapte-Dulce, Vl. Rotaru și I. Tuh.

Scopul acestei cooperative este să organizeze și îndrumă cultura rațională a viilor și livezilor membrilor ei, aprovisionarea cu cele necesare culturii viilor și pomilor, vinificația în comun și desfacerea produselor viticole și pomicole.

Cooperativa va mai lucra pentru răspândirea spiritului de solidaritate și prevedere cum și a culturii în massele populației, prin toate mijloacele potrivite acestui scop.

Incepând din toamna aceasta, cooperativa a hotărât să se procure butași de vie altoiți, de toate varietățile, după placul și dorința cumpărătorilor.

Afară de butași se vor procura și pomi fructiferi, de diferite varietăți.

Precum butașii de vie, așa și pomii fructiferi vor fi de

o calitate superioară.

Comenzile se primesc de către d-l Stefan Marcoci - Directorul cooperativei, str. Principele Carol 35. Însoțite fiind de un acord de 30% din valoarea totală, restul se va plăti la ridicarea butașilor sau pomilor, în primavara anului viitor.

Cooperativa va procura butași și pomi numai pentru persoanele, cari vor face comanda din timp.

„Solidaritatea” salută cu multă plăcere noua instituție cooperativă și-i urează spor la muncă.

Dela Asociație.

Potrivit hotărîrilor Adunării Generale din anul acesta, Comitetul a luat în cercetare chestiunea subsecțiilor din județ și în ședința din 30 Sept. a. c. a hotărît să organizeze subsecțiile pe comuni, în care scop se va lansa o circulară colegilor din județ însărcinată cu constituirea nouilor subsecții.

Colegii de mai jos, cari au luat cărți dela Biblioteca Asociației și nu le-au restituit în termenul prevăzut de regulamentul de administrare, votat în Adunarea G-lă din 31 Mai 1936, sunt rugați a le restitui până la data de 1 Dec. 1939, pentru a se da putință și altor colegi să se folosească de aceste cărți, contrariu, potrivit regulamentului, li se va reține din salar costul dublu al cărților.

1. Bârbieru Ion, Soroca, 2 cărți de Ardeleanu și Rădulescu Motru.
2. Bulhac Theodor, Sl. Coșelovca, 2 cărți – Arghezi și Călinescu.
3. Șoimu Ion, Stoicanî, 2 cărți – Bratescu Voinești și Creangă.
4. Curoșu Ion, Șeptelică, 1 carte, de Calinescu.
5. Stajilă Theodor, Arionești, 3 cărți – 2 de Simionescu și 1 de Coșbuc Gh.
6. Șciuca Ion, Niorcani, 1 carte de N. Cocea
7. Topor Arefie, Rediu-Ceres., 2 cărți – Dewei John și Negru

- 8 Văzdăuțanu N.-lai, Mereșeuca, 1 carte de M Eminescu
9. Taga Eutimie, Otaci, 1 carte de Flavian.
10. Popovschi Iacob, Iorjnița, 3 cărți pedagogice și 1 literară de Doncea, Ghiață P., Gavănescu și Gala Galaction
11. Madonici Ion, Cosăuți, 1 carte de Ibrăileanu.
12. Coșciug Eugen, Cremenea, 1 carte de Iordan
13. Muscinschi Simion, Reviz. scolar, 1 carte de Iordan
14. Dlugaci Iacob, Ruseni, 1 carte de Ludvic Emil
- 15 Burtovoi Ghilea, Otaci, 1 carte de Martinescu Asău
16. Prodan Nadejda, Holoșnița, 2 cărți de Nansen și Mehedinti
17. Zaporojan Petru, Ghica Vodă, 4 cărți de Mircea Petrovici, Militaru și Martinescu.
18. Bagrii Ion, Cosăuți, 1 carte de Mihaescu
19. Caldare Theodor, Schineni, 3 cărți de Petrescu Cezar, Petrașcu și Paulsen.
20. Jovmir Petru, Soloneț, 1 carte de Petrașcanu.
21. Hanganu Nicon, Rogojeni, 1 carte de Remarque.
22. Pascaru Pavel, Șurele, 2 cărți de Rebreasu L. și Rebreasu
23. Anglițoiu Vasile, Poiana, 1 carte de Petrescu Cezar
24. Mihalschi Boris, Cerneleuca, 4 cărți – Rebreasu, Tolstoi și Stanoiu
25. Beilă Nicolae, Oclanda, 2 cărți de Sadoveanu și Petre Andrei
26. Samsonov Anastă Soroca, 1 carte de Petre Andrei
27. Sorbală Pavel, Bădiceni, 1 carte de Stanoiu Damian.
28. Rusu Doroftei, Frasin, 2 cărți de Stere
29. Vovcă Petru, Gura Camenca, 1 carte de Sadoveanu
30. Oțel Ana, Arionești, 1 carte de Teodorescu-Braniste.
31. Nedelciuc Zaharia, Cremenciuc, 1 carte de Tagore R.
32. Cojocaru Lidia, 1 carte de Teodoreanu.
33. Cebotarenco Teoctist, Zgurița, 1 carte de Voronov
34. Cojocaru Ion, Grinăuți, 2 cărți de Antonescu G. G.
35. Arventiev Serafima, Egoreni, 1 carte de Antonescu G. G.
36. Vrabie Constantin, Plopî, 1 carte de Antonescu G. G.
- 37 Aramă Simion, Popești Noi, 3 cărți, de Antonescu, Dia-

- conescu și Popescu Spiridon.
38. Dascal Larisa, Cuhurești Jos, 1 carte de P. Andrei
  39. Brumă Anton, Trifăuți, 1 carte de Antonescu G. G.
  40. Boelincă Vasile, Mereșeuca, 2 cărți de Bobaciu T. și Bârsănescu
  41. Cărăușu Const. Lic. Technic, 1 carte de Blanc Aristide
  42. Ruga Ilarion, Rudi, 1 carte de Bechigheanu Vasile
  43. Bobeică Ștefan, Pârlăți, 1 carte de Gabrea Iosif
  44. Gavronschi Boris, Dumitrești, 1 carte de Duscan
  45. Ciucacu Theodor, Soroca, 1 carte de Förster
  46. Belinschi Simion, Mărculești, 2 cărți de Bârsănescu și Rădulescu-Motru
  47. Pânzaru Olga, Rediu-Mari, 1 carte de M. Cogălniceanu.
  48. Umanet Ion, Cricicăuți, 3 cărți de Kirițescu, Cone Emil și Conta Vasile.
  49. Vataman Liubovi, L. F. S., 1 carte de Eminescu Mih.
  50. Macovei Isachi, Zastâncă II, 1 carte de Carlile Thomas
  51. Cuțulab Andrei, Soroca, 1 carte de Coșbuc Gh.
  52. Antonovici Ștefan, Cobâlea N., 1 carte de Ionescu Pașcani
  53. Grosu Iulian, Nicorești, 1 carte Conducător de gimn.
  54. Ianachi Alexe, Corbu, 1 carte de Găvănescu
  55. Pânzaru Al. Cremenciuc, 1 carte de Gabrea Iosif
  56. Cojocaru Ion, Balinet, 1 carte de Georgescu - Plesneanu
  57. Popov Raisa, Mărculești, 1 carte de Gabrea Iosif
  58. Ciobanu Theodor, Rublenița, 1 carte de I. C. Petrescu.
  59. Irodoiu Atanasie, Vărăncău, 1 carte de I. C. Petrescu
  60. Bruma Ion, Iorjnița, 1 carte de Petrovici Ion
  61. Vacalov Theodor, Ciornița, 1 carte de Rădulescu-Motru.
  62. Sorbală Theodor, Cot-Vechi, 2 cărți de Ralea Mihai
  63. Rudi Nicolae, Sudărca, 1 carte de Antonescu G. G.
  64. Domașcan A-dru, Șeptelici, 1 carte Educația poporului.

Dela Cooperativa „Capăt“

Se aduce la cunoștința colegilor că Comitetul de direc-

ție al Cooperativei a stabilit recent următoarele norme de creditare:

Pentru membrii Cooperativei de două ori capitalul social vărsat și odată salariul cel primește, la ridicarea mărfui nu se pretinde numerar.

Pentru nemembrii - odată salariul cel primește, la ridicarea mărfui până la o mie de lei nu se cere numerar iar la o sumă mai mare se cere numerar în jumătate din ceia ce trece peste o mie de lei.

Datoriile trebuie achitate în șase rate, minimum de rata fiind de 500 lei.

Anunțăm cu plăcere că cu binevoitorul concurs al D-lui Profesor V. Jinga, Ministrul Cooperației, am obținut încălțamintea „Dermata” și în prezent avem diferite modele din aceasta încălțaminte.

Poșta Redacției.

D-lui A. P. din R. M. Nu scrieți numai ca să fie scris.

Deprindeți-Vă să scrieți, folosind fraza sau propozițiunea scurtă; ideile astfel exprimate ne apar mai clare și mai frumoase.

D-lui I. M. din S. Cele scrise sunt lucruri trecute prin revista noastră și forma aleasă nu e deloc potrivită. Fotografiile trimise nu prezintă niciun interes, de acestea având toți colegii cari au fost la cursurile de inițiere.

Titlu	<i>Solidaritatea</i>
Subiect	<i>Reviste pedagogice din Basarabia;</i> <i>Corp didactic;</i> <i>Învățământ școlar - Basarabia;</i> <i>Pedagogie - Basarabia;</i> <i>Educație;</i> <i>Literatura română</i>
Descriere	"Solidaritatea" (1923-1940; 1942-1944). <i>Buletin al Asociatiei Invatatorilor, sectia județului Soroca.</i> Apare lunar din 14 ianuarie 1923 pînă în 1940. Din februarie 1923 apare cu subtitlu "Organ al Asociatiei Invatatorilor din județul Soroca", iar din 1932 apare cu subtitlu "Organul Asociatiei Corpului Didactic din județul Soroca". Este unica publicație pedagogica care își reia apariția în anii razboiului, editindu-se lunar din 1942 pînă în 1944. Revista acordă o mare atenție prestigiului invatatorului în școală și societate, precum și obligativitatii invatamîntului, programelor scolare și perfecționării lor continue. Acest număr este complet, poate fi consultat fizic.
Editor	<i>Biblioteca Națională a Republicii Moldova</i>
Contribuitor	<i>Gasca, G. (fond.);</i> <i>Buga, Gheorghe (fond.);</i> <i>Constantinescu, N. M. (fond.);</i> <i>Secara, Vasile (red.);</i> <i>Iov, Dumitru (red.)</i>
Data	2009
Tip	<i>Text/Periodice vechi</i>
Format	<i>text/xml;</i> <i>image/tiff</i>
Sursă	<i>Solidaritatea: Organul Asociatiei Invatatorilor din județul Soroca.- Soroca: Tipografia "P. Litvac", 1939.- An. 17, Nr.7.- Septembr.- 57 p.</i>
Limbă	<i>ro</i>
Acope-	<i>Sec.20;</i>
rire	<i>Basarabia</i>
Drepturi	<i>Document cu acces liber</i>